БҮГҮ ЧУРТТАРНЫҢ ПРОЛЕТАРИИЛЕРИ, КАТТЫЖЫҢАР!

1925 чилде үзүлүп тургаан

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИГ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТТЕРИНИҢ, ОБЛАСТЬ БОЛГАШ ХООРАЙ ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1955 ОКТЯБРЬ 7 ПЯТНИЦА № 201 (3395)

Өртээ 20 коп.

БӨГҮНГҮ СОЛУНДА

ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунда (1 арын).

«Правда» солуннуң корреспондентизиниң айтырыынга Н. С. Хрущевтуң харыызы (1 арын).

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНДЕ (1 арын).

С. А. Левшин. — Нарва гидроэлектростанция ажыглалда кирген (1 арын).

А. Адыгжы. — Комсомол организацияларының ажылын улам экижидер (2 арын).

Партия чырыдыышкынында чаа өредилге чылы эгелээн (2 арын).

СЭТА-ның дыңнадыы (2 арын).

Г. И. Зеленко. — Күш-ажыл курлавырлары — 15 чыл болган (2 арын).

С. Бадаа. — Сургаалда — партийжи удуртулганың чугула методу (2 арын).

Ф. Сегленмей. — Мал кыштагладышкынынга белеткелди үлегерлиг доозар (3 арын).

Профэвилелдериниң область чөвүлелиниң президиумунда (3 арын).

Аът чарыжының область комиссиязында (3 арын).

Н. Петров. — Парлалга тарадылгазын организастыг чорудар (3 арын).

КҮР-нүн алды чыл оюн байырлаары (4 арын).

КНО-нун Кол Ассамблеязының X сессиязында (4 арын).

Партия организациязының секретары—политиктиг удуртукчу

Партияның үндезини болза, партия эге организациялары болур. Бистиң партиявыс бодунуң бүгү-ле ажылдарын эге организацияларны дамчыштыр чорудуп турар. Коммунистер хүн-бүрүнүң ажылын удуртуру-биле эге организациялар секретарьларын бир чыл хуусаалыг соңгуп турар.

Партия эге организациязының хүлээлгези болза, партияның директиваларын болгаш шиитпирлерин амыдыралга боттандырар дээш ажылчы чоннуң ортузунга политиктиг болгаш организастыг ажылдарны чорудары, партияга чаа кежигүннерин хүлээп алыры болгаш оларны кижизидери, коммунистерниң политиктиг чырыдыышкынын организастаары, бүдүрүлге планнарын күүседи́ринче, күш-ажылдың сагылга-чурумун быжыглазарынче болгаш социалистиг чарышче массаларны мобилизастаары, ажыл-агыйжы эвес чоруктар-биле демисежири болгаш чоннуң амыдырал-чуртталга байдалын экижидер дугайында хүн-бүрү сагыш салыры, шүгүмчүлелди болгаш бот-шүгүмчүлелди калбартыры, четпестерге эптеш чок чорукка коммунистерни кижизидери, чурттуң экономиктиг болгаш политиктиг амыдыралынга идепкейлиг киржири болур.

Ынчангаш амгы үеде партия эге организацияларының секретарьларынга негелделер улам бедээн. Кайы-даа черде турар партия эге организациязының секретары болза, бодунуң удуртуп турар ажыл-херээн билир, бүгү-ле мурнакчы үүлдерни деткиир болгаш ону чогаадыкчы ёзу-биле хөгжүдер ёзулуг культурлуг кижи болур ужурлуг.

Партия организациязының секретары—политиктиг удуртукчу болур. Ынчаарга политиктиг удуртукчу үүгле боду канчаар удуртуп турарын харыылаар эвес, а харын бодунуң удуртулгазында турарлар үүнү кылып турарын харыылаар ужурлуг деп улуг Ленин бисти өөреткен.

Парторганизация секретарының бирги чергениң хүлээлгези болза, кезээде болгаш бүгү таварылгаларда партияның болгаш күрүнеиң эрге-ажыктарын удуртулга болдурары, ону үүден-даа бедик көөрү, ол сонуургалдарга бодунуң практиктиг ажыл-чорудулгазының базыын бурааны-биле чагыртыры болур.

Парторганизация секретары үлетпүрү болгаш көдээ ажыл-агыйны хөгжүдериниң айтырыгларын база идеологтуг ажылды ханы билир, партийжи удуртулганың шын методтарын өөренип алыр хүлээлгеліг. Бодунуң политиктиг билиин бедидер дээш доктаамал ажылдап, марксизм-ленинизмни чогаадыкчы ёзу-биле өөренип турар—үгле ындыг ажылдакчы бистиң партиявыстың сорулгаларының чогуур деннелиге турып болур болгаш эки организакчы болуп шыдаар. Ынчангаш кандыг-даа ажыл-херектиң чедишкиннери организакчы ажылдан, партияның шүгүмүн амыдыралга боттандырары дээш демиселди организастаарындан, үстүкү органнарның шиитпирлериниң күүселдезин чер-черге организастаарындан хамааржыр дээрзин эге организация секретары уттуп болбас ужурлуг. Ажыл-агый талазы-биле доктааткан планнарны болгаш онаалдаларны ыяавыла күүседиринге бүгү коммунистерниң, ажыл-агыйжы удуртукчуларның харыысалгазын бедидери парторганизация секретарының чугула хүлээлгези болур.

Шын удуртулганың чугула негелделериниң бирээзи болза, эге организация секретары кижи ажылчы чоннарның калбак массалары-биле доктаамал харылзаны тудары болур. Бүгү-ле ажылды башкарарынга удуртукчуның дуржулгазы чедишпес. Ындыг төлээде, парторганизацияларның секретарь бүрүзү улустың дуржулгазынга даянар, оон өөренир херек. Ынчангаш олар үгле массаны өөредир эвес, массадан боттары база өөренир ужурлуг.

Партия организациязының ажылын ажыл-агыйның тодаргай сорулгаларына шиитпирлээриниң айтырыглары-биле холбаштыр чорудар херек. Бир эвес кайы бир черде партия ажылы ындыг болбайн турар болза, ол аваа-ла үре-түүнели чок куруг шимчээшкин болу бээр ийик.

Чаа-Хөл районнуң Молотов аттыг колхозунуң парторганизация секретары эш Шаравии областың партия школазын дооскан хирезинде-ле эге организацияның ажылын багай удуртуп, эки күженишкин чок ажылдап келген. Ол колхозтуң ажылында улуг четпестер бар. Артель бо чылын мал чеминге сиген белеткээр планын үгле 60 хуу, силос салыышкынын 35-ле хуу күүсеткен. Ол болза, ажыл-агыйжы сорулгаларны чедишкиннинг шиитпирлээриниң айтырыгларын ында парторганизацияның харыысалга чогу-биле көргениниң түүнели болур.

Парторганизация секретары массаның үүнүге, оларның чагыгларына болгаш саналдарына дыңнангыр болур, бот-шүгүмчүлелди, ылаңгыя адаандан шүгүмчүлелди калбартыр, ону оожургаар болгаш менээргенир чорукка удур, мактаныр болгаш бюрократсыг чорукка удур угландырар херек. Ол негелдени Чөөн-Хемчик районнуң «Большевик» колхозунуң парторганизация секретары эш Чадамба багай күүседиш, бодунуң адрезинге болган шүгүмчүлелге болганчок-ла удурланыр турган.

Партийжи удуртулганың дээди принциви — ажылга коллегиальдыг чорук болур. Ындыг турбуже, Кызыл районнуң «Бай-Булун» колхозунуң партия организациязының секретары эш Сенгин-оол коммунистериң хуралын ийи-үш эйлар дургузунда чыыдырбайн турган. Коллективтиг удуртулга эки түүнелдерни бээр, ажылга харыысалгалыг болур чорукту күштелдирер дээрзин ол чедир үнелевейн келген.

Парторганизация секретары кажан-даа партияның болгаш улустуң мурнунга ак-сеткилдиг болгаш шынчы болуп, бодунуң сөзүнүң болгаш херек кырында ажылының дүүшкек чоруун бүзүредип көргүзер херек. Ол болза, ажылдың чедишкиннерин үнелевишаан, а четпестериң барын чажырбас, бодунуң ажылында илерээн четпестерни ак сеткилдин-биле миннип көөр болгаш оон чогуур түүнелди кылыр, болдуна берген четпестерни болгаш чазыгларны эдер херек. Бай-Тайга районнуң «Тиилелге» колхозунуң партия организациязының секретары турган эш Чигжит-оол бодунуң практиктиг ажылынга ындыг шынарларны көргүспээн. Ол болза, колхозчу ажыл-агыйны багай удуртуп, ажылда четпестерни чаап-чажырар, бот тогдунар чоруктуң оруунга кирип турган.

Партия эге организацияларының секретарьларын кижизидериниң болгаш оларны партия ажылынга өөредириниң талазы-биле боттарының харыысалгазын СЭКП райкомнары кезээде сактыр хүлээлгеліг. Бир эвес парторганизациялар секретарьларының ажылын үстүнден куду хынавас, оларны ажылга доктаамал өөретпес болза, олар боттарының ажылын партияның болгаш күрүнеиң эрге-ажыктары-биле дүүштүрүп билбес, принцип чок чалгаалар болуп, бистиң бурунгаар шимчээшкинивистиң перспективаларын сонуургавас кижилер апаар дээрзин уттуп болбас.

Партияның хөй санныг кадрлары болур парторганизациялар секретарьларының организакчы аргазы, быжыг туруштуу, бергелерни ажып билири, күрүнеиң болгаш партияның ниити эрге-ажыктарын ханызы-биле билип ажылдаары—бистиң чуртувуска коммунизм тургузуушкунунуң практиктиг сорулгаларын чедишкиннинг шиитпирлээринге улуу-биле дузалаар.

Совет Эвилелинде

★ ★ ★

Күш-ажыл курлавырларының 15 чыл оюнга алдар болдурган байырлыг хурал

Күрүнеиң күш-ажыл курлавырларын организастаар дугайында ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң Чарлыы үнген хүнден бээр 15 чыл болган. Октябрь 3-те ССР Эвилелиниң Улуг театрында болган байырлыг хуралды ол төөгүлүг хүнге холбаштырган.

Күш-ажыл курлавырларының байырлалынга совет хөй-ниитиниң төлөөлекчилери, бүдүрүлгениң чаартыкчылары, эртемниң, техниканың ажылдакчылары, техниктиг, ус-дарган, демир эрык училищелериниң, фабрика-завод өөредилгезиниң школаларының мастерлери болгаш өөренікчилери чыылганнар.

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң чанында Күш-ажыл курлавырларының Кол эргелелиниң начальниги Г. И. Зеленко илеткел кылган.

ВЦСПС-тиң секретары Б. И. Прохоров, ВЛКСМ ТК-ның секретары В. Е. Семичастный, СЭКП-ниң МК секретары И. Ф. Игнатов болгаш өскелер-даа хуралга күш-ажыл курлавырларының ажылдакчыларынга болгаш өөреникчилеринге байыр чедиргеннер.

Оон соонда күш-ажыл курлавырларының өөредилге черлериниң кижизиткеннери чораан, ам бистиң Төрээн чуртувустуң сураглыг кижилери—Бакуда № 6 тывыш чериниң улуг инженери, Сталинчы шаңналдың лауреады М. Д. Бедирханов, күрүнеиң бирги подшипник заводунуң токары К. Дрожкина болгаш өскелер-даа чүве чугаалаанар.

Өөреникчилериниң мурнундан ус-дарган училищезиниң кижизиткеннери В. Гуйлов биле М. Прохорова олар чүве чугаалаанар. Ажылчын аңгының аныяк салгакчыларының дугайында сагыш салыышкыны дээш Коммунистиг партияга болгаш Совет чазакка изии-биле өөрүп четиргенин олар илереткеннер.

(СЭТА).

Бирги орус революциянның 50 чыл болганынга

ГРОДНО. 1905—1907 чылдарның бирги орус революциязының 50 чыл оюнга алдар болдурган улуг делгелге Гроднода күрүнеиң төөгү-археолог музейинге ажыттынган. Хөй санныг экспонаттар хаанныг ёзуга удур ажылчын аңгының маадырлыг демиселиниң, Могилевке, Витебскиге, Гомельге болгаш Белоруссияның өске-даа хоорайларынга болгулаан революсчу болуушкуннарның дугайын чугаалап турар.

Гродно обласка болган революстуг шимчээшкиниң дугайында хөй санныг материалдар делгелгеде салдынган. Тус чериниң гарнизонунуң ортузунга РСДРП-ниң Гродно организацияларының чорудуп турганы революстуг пропаганда дугайын чугаалап турар документилер ында бар.

(СЭТА).

Эстон ССР. Нарва ГЭС-тиң тудуунуң бирги эргелээ ажыглалга кирген.
Чурукта: Нарва ГЭС-тиң плотиназы.
Фото Н. Науменковтуу. СЭТА-ның фотохрониказы.

Нарва ГЭС-тиң тудугжуларының байырлалы

НАРВА. Нарва ГЭС-тиң тудугжуларының үү маанаан үези чедип келген. Сентябрь 29-та Нарваның хоочун шивээлериниң буурул баштыг ханаларындан ырак өвесте гидроэлектростанцияның бажыңының чанында байырланчыг кылдыр шиметинген шөлге муң-муң ажылчы чоннар чыылганнар. Акы-дүңмалышкы ийи республикалар — Россия Федерациязы биле Эстон ССР-ниң кызыгаарларынга Кренгольмнуң гидротудугжулары, пөс-таавылары, Нарваның болгаш Ивангородтуң чуттакчылары, ГЭС тудуушкунунга дөмилгелерни болгаш материалдарны берип турар Ленинградтың болгаш Эстониядың үлетпүр бүдүрүлгелериниң төлөөлекчилери аңаа чыылганнар. Бедик эрик кырындан станцияның ак мрамор-биле кылган улуг тудуунуң өндүр чаагай хевири, баганаларда электри дамчыдылгазының бедик вольтылыг шугуму бестүп турар.

Тудугнуң удуутукчуларының, мурнакчыларының болгаш гидроэлектростанцияны тудуунуң начальниги Н. Кузинге сөс берген.

— Бөгүн Нарваның гидроэлектростанциязының тудугжуларының болгаш эптекчилериниң коллективи бүгү совет улус-биле кады бистиң тудуувустуң болгаш бүгү чуттың амыдыралында чугула болуушкунну демдеглеп турар-дыр — деп ол чугаалаан. Коммунистиг партияның болгаш Совет чазактың хүн-бүрү сагыш салыышкынының болгаш дузаламчызының ачызында орустарның болгаш эстоннарның, украиннериң болгаш белорустарның, латыштарның болгаш литваларның хол-холдарындан тутчуп алгаш чедишкиннинг ажылдап турары тудугжуларның хөй национал коллективи бүдүрүлгечи улуг тиилелгени байырлап турар — гидробелдир тудуушкунунуң талазы-биле бүгү-ле кол ажылдар шуут доозулган. Нарва ГЭС бешки беш чылдың ажылдап турар бүдүрүлгелериниң санынче кирген.

Тудугнуң алдарлыг кижилери — экскаваторщик И. Чебуранов, «Спецгидроэнергомонтаж» трестиниң эптекчизи В. Коптяев, дашчы О. Хельма, Волхов ГЭС-тиң тудуунуң киржикчизи, «Нарвагэсстройнуң» бирги участогунуң начальниги Ф. Афонин, Ленинградтың болгаш Эстониядың ажылчы чоннарының төлөөлекчилери чүве чугаалаанар. Канчаар-даа аажок улуг ажыдарның беш чыл түүнелдери — гидробелдириниң кол-кол тудугларының чедишкиннинг доозулганының дугайын олар чугаалаанар.

Тудугнуң мурнакчыларын шаңнаар дугайында Эстон ССР-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң Чарлыын, Ленинградтың болгаш Эстониядың үлетпүр күүсөкомунуң даргазы эш Воровьев ажыткан. Нарва ГЭС-тиң тудуушкунунуң начальниги Н. Кузинге сөс берген.

...Станцияны башкарарының кол камгалалында хүндүлүг вахтага эптекчилер-биле кады дежурный инженер Петр Мелкбинниң өөлчөөниң ажылдакчылары турупкан. Өөлчөг начальниги медөөзин ёзугаар дежурный техник агрегатты ажылдадыпкан.

Кежээки дээрге ГЭС-тиң тудуунуң кырында улуг беш адыр сылдыс чырыткыландыр кыза берген. Прибалтикада улуг гидробелдириниң энергиязы электри дамчыдылгазының бедик вольтылыг шугуму-биле чорупкан. Нарва ГЭС баштайгы үлетпүр тогун берген.

(СЭТА).

Профэвилелдериниң Бүгү-делегей Федерациязының 10 чыл оюнга алдар болдурган хурал

Өске чуттарның ажылчы чоннары-биле кады совет кижилер Профэвилелдериниң Бүгү-делегей Федерациязының он чыл оюн байырлап демдеглээн. Бо төөгүлүг болуушкунга Москваның болгаш Москва областың октябрь 3-те болган профэвилел активиниң хуралын алдар болдурган.

Кежээкиниң 7 шакта Эвилелдер Бажыңының Колонналардыг залынга заводтарның болгаш фабрикаларның, чаа тудугларның болгаш транспорттуң ажылчыннары, инженерлер болгаш техниктер, профэвилел организацияларының удуртукчулары чыылганнар. Чыылганнарның аразында — алаан хөй даштыкы чуттарның профэвилел болгаш ажылчыннар төлөөлери бар.

Профэвилелдериниң Москва область чөвүлелиниң даргазы В. И. Крестьяниннов хуралды ажыткаш, залда олуруп турар даштыкы аалчыларга байыр чедирген. Оон соонда «Профэвилелдериниң Бүгү-делегей Федерациязының 10 чылы» деп илеткелди ВЦСПС-тиң секретары Н. В. Попова кылган.

(СЭТА).

А. В. Суворов биле М. И. Кутузов дугайында чаа документилер

КИЕВ. Украин ССР-ниң күрүне библиотеказының хол-биле бижээн үүлдер салбырында улуг орус полководчулар А. В. Суворов биле М. И. Кутузовтуң шериг ажыл-чорудулгазының дугайында парлатынмаан чаа документилер тывылган. Документилерниң аразында —Суворовтуң 16 рапорттары болгаш Кутузовтуң 10 дужаалдары бар.

Тывылган чамдык материалдар 1773 чылдың май 17-ден июль 6-га чедир үениң дургузунда Туртукайга удур шавар халдаашкын операцияларының белеткелиниң үезинде А. В. Суворовтуң ажыл-чорудулгазының дугайын чугаалап турар. Ийи документ Измаил шивээзинче маадырлыг халдаашкынга хамааржып турар.

М. И. Кутузовтуң алаан каш документилери оон Киевтиң шериг губернаторунга турган үезинге хамааржып турар. Оларның аразында —офицер составын таарыштыр тургузар дугайында улуг полководчуның оглу—тоску дивизияның командири Аркадий Александрович Суворовка генерал Кутузовтуң дужаалдары, шаңналдар болгаш шериг аттары тыпсыр дугайында дужаалдар бар.

Тывылган документилер ийи улуг орус полководчуларның амыдыралын болгаш шериг ажыл-чорудулгаларын өөренирингe дыка сонуургалды болдуруп турар.

(СЭТА).

Нарва гидроэлектростанция ажыглалда кирген

Нарва ГЭС-тиң тудуунуң кол инженери С. А. Левшин-биле беседа

Нарваның гидроэлектростанциязы үлетпүр тогун берген.

Шапкын болгаш терең суглуг Нарва хемни чаажыктырар, оон күчүлүг энергиязын үлетпүрге болгаш көдээ ажыл-агыйга бараан болдурар деп чорук эстон инженерлериниң шагда-ла бодап чораан күзели болур. Нарваның суунуң 20 метр чедир бедиктен шурап бадыышкыны—чиик өртектиг электроэнергияны алырынга таарымчалыг байдалды тургускан.

Бешки беш чыл планының талазы-биле партияның XIX съездизиниң директиваларын ёзугаар маңаа күчүлүг гидроэлектростанцияның тудуушкуну калбарган. Волхов, Свир, Усть-Каменогорск болгаш чурттуң өске-даа гидроэлектростанцияларының тудугларының бай дуржулгазы-биле чепсеглетинген совет патриоттар чуттың янзы-бүрү черлериниң тудугга келгеннер. Күчүлүг техниканың дузаламчызы-биле олар күчүлүг Нарвага удур демиселди эгелээн болгаш ону улуг тиилелгелиг доосканнар.

Агаар бойдустуң халавын болдурбас, сугну кижиге бараан болдурар төлөөде, ажылдарның улуг хемчээлин боттандырар ужур таварышкан. Тудугга быска хуусаанның дургузунда 4 миллион хире кубометр черни болгаш хая-дашты казып үндүрген, 160 муң кубометр ажыг бетонну салган болгаш муң-муң тонна металлоконструкцияларны эптеп кылган.

ГЭС-тиң тудуушкунунга бүгү чурт киришкен. Москваның бүдүрүлгелери автомашиналарны болгаш электри дериглерин чоруткан, Уралдан экскаваторлар болгаш металлопрокаттар, Ленинградтан —кол-код энергия дериглери, Эстониядың заводтарындан — цемент, тууйбу болгаш шилдер, Карел-Фин ССР-ден—ыяш материалдары кээп турган. Тудуг черинге Бурят-Монголдан келген компрессорларны, ыраккы Узбекистандан келген транспортерларны чедишкиннинг ажыглаан.

Гидроэлектростанцияның тудуушкунунга мурнакчы техника — автоматчытынган бетон заводу, кылаштап чоруур экскаваторлар, бетон сөөртүкчүлери, бетон салырынга херектиг электровибраторлар калбаа-биле ажыглатынган. Станцияның бажыңының ханаларын мрамор-биле шаккан улуг-улуг блоктардан индустриалдыг арга-биле туткан. Ажылдарының хемчээли дыка эвээш болган Волхов ГЭС-тиң тудуушкунунга бодаарга, алаан каш катап эвээш ажылчыннар ажылдаан Нарва ГЭС-тиң тудуушкуну механизация деннелиниң дугайын херечилеп турар.

Гидробелдириниң кончуг улуг хевирин харугда көрүптери берге. Оон тудуушкуну —суг саарлыр плотина, станцияның бажыңы болгаш оларны каттыштырып турар 2,5 километр дурттуг канал кончуг улуг девискээрде калбарган. Суг ужарларының чанында 200 дөрбелчин метр ажыг шөлдүг «Нарва далайның» судно чоруур суг шыгжамыры болуп турар демир-бетон плотина туттунган. Плотина чанында улуг суг хүлээп алыр черден суг чаяр канал эгелээн. Канал секундада 800 кубометр чедир сугну эрттирип турар.

Ивангород шивээзиниң чанында кадыр эриктер аразында ГЭС-тиң бажыңының кол тудуу бедип үнген, ол эстон мраморбиле шактынган. Ол он ийи аът бажыңбиле деннежип турар. Станция долузубиле автоматчытынган, диспетчер пультузунда кнопкаларның базыышкыны-биле дежурный инженер турбиналарже сугнуң агыышкынын таарыштырып турар хаалгаларны көдүрүп азы бадырып болур, агрегаттарны ажылдадып, чуктерни эрттирип болур. Хөй эвес санныг кижилер үгле машиналарның ажылдап турарын хайгаараар болгаш таварылга болган шоолуг эвес үүлдерни эдер.

Гидроэлектростанцияның тудугжулары чаа техниканы дүрген шингээдип алган болгаш чогаадыкчы ёзу-биле ажыглаанар. Экскаваторщик И. Ильин кайгамчыктыг көргүзүглерни чедип алган. Онаалгазын барык-ла ийи катап ажыр күүсетпишаан, чартык миллион ажыг кубометр довуракты канал алаандан ол үндүр каскан. А. Моонсонуң слесарь-механиктер бригадазының аныяк ажылчыннары гидротудугжуларын практиказынга бир-ле дугаар ийленчек байдалга бетон шууштурукчуларын тургусканнар.

Тудугда гидро тудугжуларның кайгамчыктыг кадрлары өзүп үнген. Э. Лаас аңаа бышкан билигниң аттестады-биле келген. Ам ол бызаңчыларның эң эки бригадазының бригадири. Бетонщик А. Шклярова мурнакы комсомолчу-аныяктар бригадазының сураглыг бригадири болу берген. Күш-ажылдың бүдүрүкчүлүү чайгылыш чокка өскен. Бо чылын 1953 чылдың олла үезинге бодаарга, барык-ла үш катап хөй бетон ажылдары, а ийи катаптан хөй тудуг-эптелге ажылдары кылдынган. Бирги гидроагрегатты хуусазындан 10 хонук эрте эптеп кылган.

Нарва ГЭС Ленинградтың болгаш Эстониядың энергосистемазын электроэнергилары-биле хандырар. Өске ийи турбиналарны ажыглалга киргениниң соонда ГЭС Нарваның «Кренгольмская мануфактура» деп пөс-таавы комбинадынга, Ленинградтың метрополитениге, а ол ышкаш өске-даа үлетпүр бүдүрүлгелерге болгаш көдээ ажыл-агыйга үлетпүр тогун бээр.

Нарваның гидроэлектростанциязы «Кренгольмская мануфактура» деп хөвеңсаазын кылыглыг пөстер комбинадының улам ыңайгы хөгжүлдезинге калбак перспективаларны ажыдып турар. Чудск хөлдүн болгаш Нарва хемниң бассейнинге судно чоруушкуну экижилер. Нарваның суг шыгжамыры Нарва хоорайның суг хандырылгазын экижидер арганы бээр. Чыл санында аңаа муң-муң центнер ижер сугну берген турар. Суг шыгжамырының чанынга балык заводу туттунган турар.

Нарва ГЭС бистиң чуртувустуң соңгу барымын талакы областарының улус ажылагыйын улам дүрген көдүрер арганы бээр. Бо болза, коммунизмче орукка совет кижилернин база бир алдарлыг тиилелгези болур.

(СЭТА).

ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунда

ССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. А. Булганинның болгаш Герман Демократтыг Республиканың Премьер-Министри Отто Гротевольдуң 1955 чылдың сентябрь 20-де аттар салганы Совет Социалистиг Республикаларның Эвилели биле Герман Демократтыг Республиканың аразында харылзаалар дугайында Керээни күштүг болдуруп бадыладыры-биле ССРЭ-ниң Дээди Совединиң киирип келгенин ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиуму октябрь 3-те көрген.

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң бадылааны база ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Эвилелдиң Совединиң болгаш Национал дар Совединиң даштыкы херектер талазы-биле комиссияларының үүлдүг деп көргени Совет Социалистиг Республикаларның Эвилели биле Герман Демократтыг Республиканың аразында харылзаалар дугайында Керээни күштүг болдурар деп шиитпирни ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиуму хүлээп алган.

„Правда“ солуннуң корреспондентизиниң айтырыынга Н. С. ХРУЩЕВТУҢ ХАРЫЫЗЫ

Айтырыг: Француз парламент төлөөлери-биле беседага Соңгу Африка дугайында илерниң чугаалаанынарга хамаарышкан янзы-бүрү медөөлер чамдык француз солуларда үнүп келгенин барымдаалаш, ол айтырыгның утказын илередип болур силер бе?

Харыы: Соңгу Африкада болуушкуннар дугайында айтырыгны чугаалаарда, мен ССРЭ өске күрүнелериниң иштики херектерин холгаарлавас деп чүвени болгаш айыттынган айтырыгны, черле билдингир, француз эвилелдиң улустарының дүрүм ёзугаар эргелерин болгаш национал эрге-ажыктарын барымдаалап турган шын шиитпирлеп болур деп чүвени барымдаалаан болгаш барымдаалап турар мен.

Совет улустуң туружу—улустарның национал-хосталгалыг чүткүлүн мораль талазы-биле деткириниң болгаш чөпсүнериниң туружу шагда-ла билдингир болгаш мен бодаарымга тускай тайылбыр негетинмес.

Комсомол организацияларының ажылын улам экижидер

(Өвүр районнуң комсомол конференциязындан)

Чоокта чаа Өвүр районнуң онгу комсомол конференциязы болуп эткен. Конференцияга отчёттуг үеде ВЛКСМ райкомунуң чоруткан ажылының дугайында райком секретары Седенниң илеткелин чугаалашкан.

Отчёттуг үениң дургузунда районнуң комсомол организациялары СЭКП ТӦ-ныц январь болгаш июль Пленумнарының шиитпирлерин амыдыралга боттандырар талазы-биле база СЭКП-ниң XX съездизинге ажыл-агый талазы-биле чедиишкиниг ужуражыр дээш ажылдарны чоруткан-ның илеткелчи болгаш санал бергеннер демдеглээн. Комсомол организациязы мал ажылының продуктулуун бедидеринче онза кичээнгейни салган. Январь Пленумунуң соонда колхозтарның мал фермаларынче 40 ажыг комсомолчуларны чоруткан.

Мал ажылында комсомолчулардан мурнакчыларның саны өскен. «Коммунизмче орук» колхозта саанчы комсомолчу Дагаа сентябрь 15-ке чедир бодунда быжыглаан инек бүрүзүнден ортумаа-биле 877 литр, Сээрек—789, Айырмаан—670 литр сүттү, «Торгалыг» колхозта саанчы комсомолчу Делгермаа 580 литр, «Совет Тыванның 5 чылы» колхозта Калдар 625 литр сүттү саап, сүт саалдазының чыл планын күүсеткеннер.

Малга чем белеткээринге комсомолчулар идейкейлиг киришкен. «Коммунизмче орук» колхозта Сарыг-оолдуң удуртканы аныяктар бригадазы мал чеминге 478 тонна сигенни кезип белеткээн болгаш 100 тонна силосту салган.

Колхозтарның тудуг ажылынга 33 комсомолчулар ажылдап турар. Олардан «Кызыл тук» колхозта 10 кижи составтыг комсомолчу-аныяктар бригадазы бо чылын чуртталганың 7 бажыңнарының болгаш малдың 6 кажааларының тудугларын дооскан. «Коммунизмче орук» колхозта комсомолдуң тудуг звенозу 11, «Совет Тыванның 5 чылы» колхозта аныяктар звенозу 18 чуртталга бажыңнарын тудуп, ажыглалга киргеннер. «Кызыл тук» колхозта 18 харлыг комсомолчу Дайдан тудуг ажылынга үлегерлиг ажылдааш Бүгү-эвилелдің көдээ ажыл-агый делгелгезинче чоруткан.

«Торгалыг» колхозта мал чеминиң белеткелинге үлегерлиг ажылдаан Дочун-оол, Дадар, Болат-оол болгаш Кызыл-уруг олар ВЛКСМ ТК-ныц хүндүлел бижии-биле, Семис-оол, Дайдан олар ВЛКСМ обкомунуң хүндүлел бижии-биле шаннатканнар.

Эрткен чылын комсомолдуң эге организацияларында болуп эткилээн отчёт-соңгулдалыг хуралдар 5 эге организацияның ажылын багай деп санаан турган болза, а бо чылын болуп эткилээн отчёт-соңгулдалыг хуралдарның түннелинде багай ажылдыг деп санаткан эге организация чок болган. Ол болза, районда комсомол ажылы мурнуку чылдарда турганындан экижээнинин демдээ болур.

Ындыг болза-даа ВЛКСМ райкомунуң бюро кежигүннериниң, секретарыларының болгаш өске-даа ажылдакчыларының талазындан комсомол эге организастарынга ховар барып, оларның ажылынга четпес дузалажып келгенин конференцияга санал бергеннер шынгыы шүгүмчүлээн. Аныяктар ортузунда политиктиг кижизидилге ажылдары куду деңнелде тургустунган. Оон уламындан комсомолчулардан 7 кижи чурум үрээш ВЛКСМ-ниң кежигүнүнден үндүрткен. «Кызыл тук» болгаш «Коммунизмче орук» колхозтарга комсомол организацияларының секретарылары турган Чөнук-оол, Күдер-оол олар үргүлчү арагалаар чоруккa хандыш турган, хулиган херек үүлгеткениниң түннелинде комсомолдуң хүрээлениннен үндүрткен болгаш кеземче хоойлузун өзугаар шиитиргеннер.

ВЛКСМ райкомунуң бюрозунуң ажыл планы күүсетинмейн турган, харын чамдык айларда ол шуут план чокка ажылдап келген. Райком бюрозунуң хуралдары баш удур эки белеткел чокка, чавыс идейлиг деңнелге эртип турган. ВЛКСМ райкомунуң бирги секретары эш Седен аппараттың ажылдакчыларынга кошкак негелделиг ажылдап келген.

Школаларга өөредилге-кижизидилгелиг ажылдарны экижидер, ында комсомол организацияларының ажылынга дузалажыр талазы-биле ВЛКСМ райкомунуң школалар кылдизи четпес ажылдап келгенин делегаттар чөптүг шүгүмчүлээннер. Ол кылдистің эргелекчизи эш Дыртый-оол школаларда комсомол организацияларындан «чүгле негелделер кылгаш олурар мен» дээр шын эвес хөөнү илередип турган.

Комсомол эге организацияларының ажылын чамдык парторганизациялар дыка четпес удуртуп келген. Ылаңгыя «Совет Тыванның 5 чылы» колхозта, райкүүскомда, районнуң шагдаа кылдизинде партия эге организациялары (секретарылары Доржу, Шаравин, Чамбал-оол) ол черлерде комсомол эге организацияларының ажылының талазы-биле айтырыгны партия хуралдарынга-даа чугаалажыш көрбээн болгаш оларның ажылынга удуртулга-даа бербейн келген.

Конференциядан соңгутурган райкомнуң бирги организастыг пленуму ВЛКСМ райкомунуң секретарыларынга эштер Седен, Полев оларны соңгаан.

А. АДЫГЖЫ.

ЧЕР БӨЛГАНДАН

Балгазынның машина-трактор станциязының механизаторлары партияның XX съездизинге уткуштур калбарган социалистиг чарышка киргеш, бедик көргүзүглерни чедип ап турар. Трактористерден эштер Клепиков, Шелепов олар 700 гектарны ажылдаар норманы кижи бүрүзү 895 гектар чедирген.

* * *

Тес-Хем районда Ленин аттыг колхоз бо чылын чаагай дүжүттү өстүрүп, ажаан алган. Колхозчулар ажылдаан күш-хүннеринге хөй тарааны ап турар. Баштайгы авансы-биле ылангыя эштер Дажы—1447 килограмм, Баа-Хөө 1293 килограмм тарааны алганнар.

* * *

Улуг-Хем районда Киров аттыг колхоз тараа культураларының үрезинин барык шупту уруп алган. Оон хөй нуруузу «Альбидум 3700», «Мильтурм 553», «Тулун 14» ышкаш бедик дүжүттүг сорттар болур.

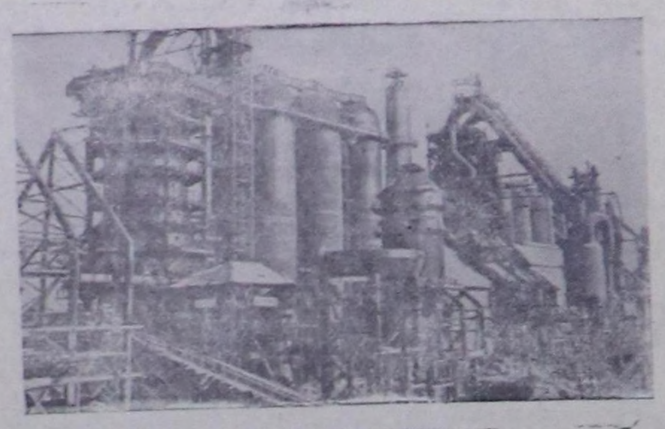

Челябинскиниң металлургия заводунда чаа күчүлүг домен суугузун тургузып турар. Тудугжуларның коллективи ол домен суугузун бо чылын ажыглалга киирер деп хүлээнгеннер.

Чурукта: Челябинскиниң металлургия заводунда чаа күчүлүг домен суугузунуң тудуушкуну.

Фото **В. Георгиевтии.** СЭТА-ның фотохрониказы.

Партия чырыдыышкынында чаа өөредилге чылы эгелээн

СУГ-АКСЫ. Партия чырыдыышкынының системазында чаа өөредилге чылы Сүт-Хөл районнуң колхозтарынга, албан организация черлеринге бо чылын организастыг эгелээн.

СЭКП райкомунуң чанында партияның кежээки школазының бүгү 28 дыңнакчылары кичээлдер эгелээр шакка чедир элээн минуталар баш бурунгаар организастыг чыглып келгеннер. Партшколаның бирги кичээлдеринге баштайгы лекцияларны СЭКП райкомунуң секретарылары эштер Лихтин, Кюрю олар номчаан.

СЭКП төөгүзүнүң допчу курзун өөренирниң бөлгүмнери 6 кезек черлерде ажылдап эгелээн, кичээлдерге келзе чогуур бүгү 75 дыңнакчыларның иштинден баштайгы кичээлдерге 68 кижи кээп олурушкан. Ылаңгыя, партияның политөөредилгезиниң баштайгы кичээлдери районнуң «Сталинчы орук» (партия организациязының секретары эш Шокпаа) колхозунга эң-не организастыг болуп эткен. В. И. Лениниң амыдыралын болгаш ажыл чорудулгазын өөренир талазы-биле бөлгүмнерни районга 3 кезек черлерде организастаан. Ол бөлгүмнериң бүгү 33 дыңнакчылары баштайгы кичээлдерге бүрүн кээп олурушканнар.

* * *

ЧАДААНА. Партияның политшколаларының болгаш бөлгүмнериниң баштайгы кичээлдери Чөөн-Хемчик районнуң колхозтарынга чогуур үезинде эки шынарлыг болуп эткилээн. Партия өөредилгезиниң системазында чаа өөредилге чылында тургустунган 2 политшколалар болгаш 14 бөлгүмнер районнуң колхозтарында ажылдап эгелээн. Баштайгы кичээлдер «Коммунизмче орук» (партия организациязының секретары эш Санчыжап), Ленин аттыг (парторганизация секретары эш Сотпа), Жданов аттыг (парторганизация секретары эш Очур), «Большевик» (парторганизация секретары эш Думетей) колхозтарга элээн организастыг эгелээн.

* * *

КЫЗЫЛ-МАЖАЛЫК. Чаа өөредилге чылының баштайгы хүнүнүң организастыг кичээлдери Барыын-Хемчик районнуң төвү Кызыл-Мажалык суурнун албан организация черлеринге эгелээн. Баштайгы кичээлдер районнуң кежээки партия школазында, партия төөгүзүн өөренир талазы-биле райкүүскомда болгаш Кызыл-Мажалыктың ортумак школазының башкылар коллективинде бөлгүмнерде, агар политиканы өөренириниң районда бөлгүмнде болуп эткилээн.

* * *

КЫЗЫЛ РАЙОНУ. Партия чырыдыышкынында чаа өөредилге чылын колхозтарга организастыг эгелээр сорулга-биле СЭКП-ниң Кызыл райкому бодунуң харысалгалыг төлээлерин чаа өөредилге чылының бүдүүзүнде колхозтарже командировкаладып чоруткан. Райкомнуң төлээлери баштайгы кичээлдерге олуржуп, чаа өөредилге чылын организастыг эгелээр талазы-биле боттуг дузаны колхозтарның партия организацияларынга чедирген. СЭКП төөгүзүнүң допчу курзун өөренир бөлгүм «Баян-Хем» колхозта, партияның политшколалары «Совет Тыва», «Тиилелге» колхозтарда ажылдап эгелээн, оларның баштайгы кичээлдеринге дыңнакчылар бүрүн кээп олурушканнар.

Партия чырыдыышкынының идея-теоретиктиг шынарын чаа өөредилге чылында бедик деннелге чедирер дээш районнуң партия организациялары тодаргай хемчеглерни ап турарлар.

Районга партияның политөөредилгезиниң кичээлдериниң эгелээни-биле холбаштыр комсомолдуң политчырыдыышкынының четкизинде кичээлдер база эгелээн.

* * *

КЫЗЫЛ ХООРАЙ. Хоорайның партия организациялары чаа өөредилге чылын эткен чылдаазынга деннээрге бо чылын элээн организастыг эгелээннер.

Хоорайның бүдүүлгелеринде, албан организация болгаш өөредилге черлеринде партияның политөөредилгезиниң кичээлдери эгелээн болгаш хоорайның дыка хөй коммунистери, партия кежигүнү эвес активтери база интеллигентилер марксисчи-ленинчи теорияны өөренип кирипкеннер.

Марксизм-ленинизмниң үндезиннерин бот-кичээл-биле өөренип турарларга дузаламчы кылдыр партия төөгүзүнүң, политэкономияның база философияның айтырыгларының темаларынга лекциялар номчулгазын СЭКП-ниң хоорай комитеди октябрь 3-те организастап эртирген.

СЭТА-ның дыңнадыы

Ортаакы Чөөн чүктүң чамдык чурттары (Египет) боттарының камгалал хереглелдеринге ажыглаар чепсекти , барыын чүк чурттарының оларга доктааткан негелделери-биле ыяавыла барыын чүк чурттарындан садып алзын дээш сөөлгү үениң иштинде оларга улуг саалдарны таварыштырып турары даштыкы парлалганың дыңнадыгларында билдингир апарган.

Оон-биле холбаштыр Египеттің чазааның медеглелдери Египетке хамаарыштыр ындыг саалдарны Египеттің национал хамаарышпас чоруунга болгаш оон дүрүм өзугаар камгалалының эрге-ажыктарынга каража чедирер, болдурар аргажок холгаардаашкын кылдыр көрүп турары база билдингир апарган.

Күрүне бүрүзү бодунуң камгалалының дугайында сагыш човаар болгаш бодунуң камгалал хереглелдеринге өске күрүнелерден чепсекти анза коммерлиг негелделерге салып алыр дүрүм өзугаар эргелиг болгаш кандыг-даа даштыкы күрүне ону холгаарлаар база өске күрүнелериниң эргелерин азы эрге-ажыктарын үрепки дег кандыг-даа чаңгыс талалыг негелделер кылыр эргези чок деп ындыг турушту Совет чазак бодунуң талазындан барымдаалап турар.

Бир тээ сөөлгү үениң иштинде Египеттің болгаш Чехословакияның аразында чепсекти хөвеңге база риске орнап садыглажыр дугайында чугаалажыышкыннар чорутунган деп медээлер көстүп келгенин база оон-биле холбаштыр ССРЭ-ге хамаарыштыр барымдаа чок негелделер кылдынганың холбаштыр Совет чазак бодунуң үстүнде тайылбырлатынган туруунуң дугайын Египеттің болгаш Чехословакияның чазактарынга, а ол ышкаш бо айтырыг талазы-биле боттарының тускай медеглелдерин кылган Англияның болгаш АКШ-тың чазактарынга база дыңнадып берген.

Күш-ажыл курлавырлары—15 чыл болган

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң чанында күш-ажыл курлавырларының Кол Эргелелиниң начальниги Г. И. Зеленко-биле беседа

Күш-ажыл курлавырларының өөредилге черлерин организастаан хүнүнден бээр октябрь 2-де 15 чыл болган. Оларны тургусканы—үлетпүрге, транспортка болгаш тудугларга мергежилдиг ажылчыннарны белеткээр дугайында партияның болгаш чазактың улуг сагыш салыышкынының херечилели.

Күш-ажыл курлавырларының училищелери болгаш школалары 15 чылдарның дургузунда хөмүр даш, металлургия, машина тудуунуң үлетпүрүнге, демир орук транспортунга болгаш оон-даа өскелерге 8 миллион ажыг аныяк ажылчыннарны белеткээн. Сургуул дооскан мун-мун кижилер бүдүрүлгениң чаартыкчылары болгаш командирлери апарган. 40 хире кижиге Сталинчы шаңналды тывыскан. Оларның аразында аттары калбаа-биле сураглыг шахтёрлар В. Кучер биле П. Трефелев, токарылар Р. Денисов биле Ю. Диков, металлургтар В. Михайлов биле Г. Фукалов бар. Кол-кол профессияларның ажылчыннарының әлээн хөй кезиин күш-ажыл курлавырлары белеткээн улуг-улуг бүдүрүлгелер болгаш оон туржук үлетпүрүнүң адырлары чуртта эвээш эвес.

Ам чуртта үш мун ажыг ус-дарган, демир орук, даг үлетпүрүнүң болгаш тускай училищелер, ФЗО школалары болгаш оон-даа өске өөредилге черлери санатынып турар. СЭКП ТӦ-ныц сентябрь Пленумунуң доктаалынга дүүштүр кыска хуусаанның иштинде көдээ ажыл-агый механизациязының 900 училищелерин тургускан. Ийи чылдың дургузунда МТС-терге болгаш совхозтарга ажылдаар чартык миллион трактористерни болгаш комбайнерлерни белеткээн, оларның иштинден 100 мун кижини кур болгаш курукка черлерни шингээдип алырының районнарынче чоруткан. Ол училищелерде калбак билигниң тускай эртемниглерин, оон иштинде трактористерни, машинистерни белеткеп турар. Олар дизельлиг тракторларга, комбайннарга болгаш көдээ ажыл-агыйның өске-даа нарын машиналарынга ажылдап болурлар.

Көдээни электрижидеринге ажылдаар ажылчыннарны база белеткеп эгелээн. Эрткен чылдың чазынында тургустунган техниктиг училищелер калбак сурагны чаалап алган, ол училищелерде ортумак школа дооскан аныяктар өөренип турар. Ол профессионалдыг өөредилге черлерин организастаары мурнакчы техника-биле соксаал чок чепсеглетинип турар бүдүрүлгениң өзүп турар негелделери-биле болдунган.

Тускай аныяктарны белеткээрин эки-жидер сорулга-биле ФЗО школаларын тудуг школалары кылдыр эде организастаан. Оларга өөредилге хуусаазын 6 ай турганындан 10 ай чедир улгаттырган. Ийиш чыл хуусаалыг тудуг училищелерин, а ол ышкаш онза нарын профессияларның ажылчыннарын белеткээр техниктиг училищелерни база тургузуп турар.

Күш-ажыл курлавырларының өөредилге черлери 500 ажыг профессияларның ажылчыннарын белеткеп турар. Өөреникчилер быжыг билиглерни болгаш профессионалдыг чаңчылдарны алзын дээш оларны продукция үндүреринге киириштирип турар. Чижээлээрге, 1955 чылда олар металл чондурар болгаш өске-даа янзы-бүрү 5 мун ажыг станоктарны, 20 миллион рубльдин херекселдерин белеткээн.

Келир үениң ажылчыннарын халаска өөредип турар болгаш өөредилге номнарыбиле хандырып турар. ФЗО школаларының, ус-дарган, демир орук, даг үлетпүрүнүң болгаш тускай училищелеринің өөреникчилери күрүнениң бүрүн хандырылгазында турып турар. Оон аңгыда, көдээ ажыл-агый механизациязының училищелеринде стипендияны база төлеп турар. Техниктиг училищелерниң өөреникчилерин стипендия-биле хандырып турар.

Социалистиг чарышты организастаарынче улуг кичээнгейни салып турар. Бүгү-эвилелдің социалистиг чарыжынга тиилээн өөредилге черлеринге ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң шилчиир Кызыл туктарын тыпсын турар болгаш акша шаңналдарын берип турар.

Училищелерде болгаш школаларда янзы-бүрү техниктиг бөлгүмнерни тургускан, оларда он-он мун ооллар болгаш кыстар өөренип турар. Техниктиг чогаадылганың делгелгелерин чыл бүрү организастаары чаңчыл апарган. Хөй-хөй өөреникчилер бот-тывынгыр уран чүүл бөлгүмнеринде өөренип турар. Улуг-улуг 24 область болгаш республика эргелелдеринде (Москва, Ленинград, Белорус болгаш өске-даа) ырның болгаш танцының ансамбльдерин тургускан. 600 мун ажыг ооллар болгаш кыстар спорт секцияларында барып өөренип турар. Барык бүгү өөреникчилер өөредилге үезинин дургузунда ГТО-нуң нормаларын дужаагаш, оон демдектерин ап турар.

Күш-ажыл курлавырлары Ялтада, Ессентуктарда, Одессада болгаш өске-даа черлерде бодунуң санаторийлерлиг. Он-он мун өөреникчилер чыл бүрү чайгы дыштанылгаларын дыштанылга лагерьлеринге эрттирип, турист походтарынга киржип турар.

Күш-ажыл курлавырларының өөредилге черлериниң өөреникчилери болгаш ажылсорулгаларны алдарлыы-биле күүседир дээш боттарының күштерин болгаш билиглерин харамнанмастар.

(СЭТА).

СУРГААЛДА—ПАРТИЙЖИ УДУРТУЛГАНЫҢ ЧУГУЛА МЕТОДУ

СЭКП ТӦ-ныц Пленумнарының төөгүлүг шиитпирлерин удуртулга болдурбушаан, бистің областың партия организациялары удуртулганы көдээ ажыл-агыйның шиитпирлиг участоктарынга улам чоокшуладып, көдээге партийжи-политиктиг ажылды мурнукузундан экижиткеннер. Партийжи удуртулганың деңнелинин белгээн болунуң ажыктыг түннелдерин берген. Моон көскү херечизи болза, бистің областың көдээ ажыл-агыйының ажыл-ишчилери күрүнеге тараа дужаалгазының планын хуусаа бетинде күүсеткени, колхозтар 1954—55 көдээ ажыл-агый чылының 11 айларының дургузунда эткен чылдың ол үеи-биле деңнээрге 1,7 катап хөй сүттү алганы, база сүт, дүк болгаш куш чуургазын күрүнеге ыяавыла дужаарының болгаш садарының планнарын ажыр күүсеткени болур.

Удуртулганың методунуң деңнелин бедидери дээрге партийжи ажылдакчыларның кол кичээнгейин янзы-бүрү бижимелдер кылырынче, хөй санныг хурал-суглаа эрттиреринче эвес, а партия болгаш чазактың шиитпирлерин амыдырал кырынга күүседир талазы-биле организастыг ажыл-чорудулгаже мөөнээр дээни ол болур. Партия аппарадының ажылдакчыларының күжүн ажыл-херекти ханы өөренип билгеш, чер-черде ажылдап турар кижилерге тодаргай билдингир сургаалданы бээринге, организакчы ажылдарны чорударынга мөөннетиннер ужуруг. Чүгле шак ындыг удуртулга ажыктыг болуп шыдаар.

Бистің партия болза, кадрларны сургаарың партия комитеттериниң ажылдакчыларының чугула херээ кылдыр көрүп турар. Бо хүннерде партия эге организацияларында эртип турар отчёт-соңгулдалыг хуралдар парторганизацияларның чаа секретарыларын болгаш бюроларын соңгааны-биле холбаштыр оларга сургаалданың деңнелин бедидерин негеп турар.

Сургаалданың кол сорулгазы болза, ажылдакчыларга оон мурнунда салдынган сорулганы билиндирери болгаш оларны шиитпирлээриниң аргаларын тодаргай сүмелээри ол болур. Сургаалда—партийжи шиитпирлериниң күүселдезин организастаар талазы-биле ажылдың чарылбас кезээ.

СЭКП ТӦ-ныц Пленумнарының көдээ ажыл-агый талазы-биле шиитпирлериниң соонда партия райкомнары кадрларны сургаарынче, оларның ажылынга практиктиг дузаламчы көргүзеринче улуг кичээнгейни салып турар апарган. Оон чижээн СЭКП Каа-Хем, Эрзин райкомнарының ажылындан көрүп болур. Сөөлгү айларда ол райкомнарда бюро хуралдарының болгаш өске-даа янзы-бүрү хуралдар саны кызырылган. Райкомнуң секретарылары болгаш өске-даа ажылдакчылары шаг-үениң улуг кезиин колхозтарга эрттирип, массаларның иштинге политиктиг болгаш организастыг ажылды чорудуп, партия болгаш колхоз кадрларын сургап, колхоз бүдүрүлгезиниң иштики кур күштерин эки ажыглаарының аргаларын оларга көргүзүп турган. Оон түннелинде Каа-Хем, Эрзин районнар сиген, тараа ажаан алышкынының болгаш күрүнеге тараа, сүт дужаалгазының планын өске районнардан мурнап, хуусаа бетинде ажыр күүсеткеннер.

Оон-биле чергелештир партияның области бүгү райкомнарының шупту ажылдакчылары боттарының ажылын чаа сорулгаларның негелдезинге дүүштүр бүрүн эде турган деп чугаалап болбас. Партияның чамдык райкомнарының удуртукчулары удуртулганың канцеляржы эрги методундан амдыгаа чедир чарылбайн турарлар. Маңаа СЭКП Чөөн-Хемчик, Бай-Тайга райкомнарын чижек кыдыр чугаалап болур. Янзы-бүрү өске хурал-суглаалларны санаваска бо чылдың баштайгы 8 айларының иштинде СЭКП-ниң Чөөн-Хемчик райкомунуң бюрозу 30 катап, Бай-Тайга райкомунуң бюрозу 27 катап болган. Бо үениң дургузунда Чөөн-Хемчик, Бай-Тайга райкүүскомнуң кайызыдаа 20 хире хуралдарны кылган. Ынчангаш ында райкомнуң удуртукчулары колдуунда-ла янзы-бүрү хуралдарга олуржуруңга өйлежип келген. Хуралдардан хүлээп алган хөй санныг шиитпирлерни организастыг ажылдар-биле быжыглаарынче үстүнде райкомнар ыракта четпес сагыш салып турар.

СЭКП Чөөн-Хемчик райкомунуң бо чылдың февраль 24-те болган бюрозу «районда партийжи-организастыг ажылдың байдалының дугайында» СЭКП обкомунуң бюрозунуң шиитпирин чугаалажыш көргөн. Районнуң партия организацияларының ажылында улуг четпестер болгаш чазыглар бары аңаа демдеглетинген. Ол четпестерни чайладыр талазы-биле делгеренгей доктаал ол бюродан хүлээп алдынган. Херек оон-биле дооступ калган болгаш партия райкомунуң ажылдакчылары, эн ылаңгыя райкомнуң оргкилдизиниң эргелекчизи эш Шактар-оол илерээн четпестерни узуткаар талазы-биле боттуг хемчеглерни албаан. Оон түннелинде районда партия организацияларының партийжи-организастыг ажылынга көскү өскерилгелер болганы хынаддадан илерээн.

Сургаалда—ол болза, дириг чогаадыкчы ажыл болур. Партия эге организацияларының секретарыларынга эренгей сүмелер эвес, а дааскан ажылды күүседир талазыбиле тодаргай сургаалдалар херектиг. Кол чүве болза, чүгле четпестерни санап, даңзылап каары эвес, а оларны канчаар чайладырының аргаларын ажылдакчыларга көргүзери болур. Ындыг турбуже, чамдык партийжи ажылдакчылар четпестерни көргеш чүгле эренгей айтыышкынынар бээри-биле кызыгаарлатынгаш, организастыг ажылды чорударын, кадрларны өөредирин бодунуң хүлээлгези деп санавайн турарлар.

Барыын-Хемчик районнуң «Большевик» колхозка СЭКП райкомунуң секретарылары болгаш инструкторлары хөй удаа барып турарлар. Оларның кайызы-даа ол колхозта партия эге организациязының ажылынче ханы кирбейн, аңаа тодаргай дузаламчыны көргүспейн турарлар. Партия райкомунуң ажылдакчыларындан кым-даа ол колхозтуң партия организациязының секретарынга ажыктыг сургаалданы бербейн келген. Оон ужурундан партия эге организациязының бюрозу болгаш оон секретары эш К. Очур шын эвес методбиле ажылдап, Эрги-Барлык көдээ Советтің ажылын холгаарлаар чоруккa кирип турар. Партия эге организациязының нинти хуралынга болгаш бюрозунга үндүрүг хавырылгазының чорудулгазының дугайы, суму Советинин даргазы турган эш Н. Самбуунуң отчет илеткели дээн чижектиг эге организацияның функциязындан дашкаар айтырыгларны чугаалажыр деп план ол парторганизациядан партия райкомунга кирип турган. Ындыг үүлдерни болдурбас дугайында сүмени партия эге организациязынга партия райкомунуң ажылдакчыларындан кым-даа бербээн.

Ажыл-херекке шак ындыг өзу барымдалаар чорук-биле шиитпирлиг демиселди чорудар херек. Партия райкомнарының инструкторлары болгаш өске-даа ажылдакчылары четпестерниң даңзылакчылары эвес, харын оларны чайладырының хемчег алыкчылары болур. Инструктор болза, кадрларны сургаар, боду ажыл-херекти эки билир, көдээде ажыл-агый болгаш политиктиг ажылдың бүгү айтырыгларын эки шиитпирлеп билир хүлээлгелиг. Ындыг турбуже партияның чамдык райкомнарының инструкторлары боттарының хүлээлгелерин болгаш сорулгаларын амдыгаа чедир шын эвес билип турарлар. СЭКП-ниң Барыын-Хемчик райкомунуң оргкилдизиниң инструктору эш Дойнур, ол-ла райкомнуң пропагандизи эш Макаар олар «бистер колхозтарга баргаш райкомдан берген даалгалар күүседиринге, колхоз даргаларының, бригадирлериниң болгаш ферма эргелекчилериниң ажылынга дузалажып турар бис» деп чугаалап турарлар. Ол эштер партийжи кадрларны сургаарын чугула херек деп көрбейн турарлар.

Массалар ортузунга дириг организакчы болгаш кижизидикчи ажыл партия органнарының ажылында кол чүүл болур.

С. БАДАА,
СЭКП обкомунуң информация секторунуң эргелекчизи.

Серен—колхоз бүдүрүлгезиниң мурнакчызы

Барыын-Хемчик районнуң «Комсомол 30 чылы» колхозтуң колхозчузу коммунист эш Серен бодунуң хүлээнген ажылынга ак-сеткилдиг ажылдап, кызымаккай чоруун көргүзүп турар.

1948 чылдан эгелээш ол колхозтуң тудуг ажылынга ажылдап эгелээн. Колхозтуң локомобилин, пилорамазын, тараа соктадыр станогун тургузарынга ол идепкейлиг киришкен. Эш Серен бо чылын колхозтуң Борбак-Тей деп черде пилорамазынга 13570 санныг манзаны дилдирип, бодунуң нормазын ажыр күүсеткен.

Дилген материалдарның планын ажыр күүсеткен чорук колхозтуң бо чылгы тудуг планын чедиишкиниг шиитпирлээринге дузалаан. Колхоз бо чылын чуртталга бажыннарын тударының планын күүсеткен. Бо ажылдарга эш Серен база идепкейлиг киришкен.

Бодунуң шылгарангай күш-ажылы дээш эш Серен 1950 чылда «Күш-ажылчы шылгарал дээш» деп медаль-биле шаңнаткан. Ол ам колхозта тудуг бригадазында партгруппорг болуп ажылдап турар.

Эш Серен чаагайжыдыр туттунган чаа бажында чурттап турар. Оон өг-бүлези хаваннарлыг, дагааларлыг болгаш инектиг. Коммунистиг партияның XX съездизинге күш-ажылчы чедиишкиннер-биле ужуражыр дээш ол бедик хүлээлгени ап алган ажылдап турар.

М. ШОЙДАҢ.

Мурнакчы хойжунуң эки көргүзүү

Таңды районда «Кызыл партизан» колхозтуң сураглыг малчыны Оюн Ноокай бо чылын төрээн 800 хоюндан 880 каракуль хураганнарны бүрүн доруктуруп өстүрген. Оон кадарган хою чылдың кайы-даа үеле-ринде семис, продуктулуу бедик болуп турар, бо чылын ол 1751 килограмм эки шынарлыг дүктү төрээн колхозунга киирген.

МАЛ КЫШТАГЛАДЫЫШКЫНЫНГА БЕЛЕТКЕЛДИ ҮЛЕГЕРЛИГ ДООЗАР

Мал ажылында четпестерни чайладыр

Бай-Тайга районнуң малчыннарының көдәә ажыл-агыйның тускай әртемниглери-биле кады чөвүлел хуралы болуп әрткен. Ол чөвүлел хуралга мал кыштагладыышкының организастыг әрттирер дугайында СӘКП райкомунуң секретары әш Серен-Доржу илеткел кылган.

Ниитиниң мал ажылының байдалын илеткелчи чугаалавышаан, районнуң колхозтары малдың баш санын өстүрериниң планын чүүн-чүүн зайы-биле күүсетпәәнин болгаш ооң продуктулуун бедидип шыдаваанын демдегләән. Партия, совет организациялары ниитиниң мал ажылын хөгжүдеринге ёзулуг удуртулганы хандырган, колхозтар, МТС тодаргай хемчеглерни алган, бүгү колхозчу малчыннар мурнакчыларның деңнелинге чедир ажылдаан болза, малдың баш санын өстүрериниң планын күүсеткен, ооң продуктулуун бедиткен турар ийик.

Чамдык мурнакчы малчыннар боттарының кызымак күш-ажылы-биле эки көргүзүглерни чедип алганнар. Молотов аттыг колхозтуң саанчызы әш Карап 11 айларның дүргүзүнда инек бүргүзүнден-не ортумаа-биле 795; Сталин аттыг колхозтуң саанчызы әш Кертик аңаа быжыглаан 8060 дугаарлыг инәәнден 834, ооң өске инектериниң бирәәзинден-не ортумаа-биле 373 литр сүттү саап алганнар. Молотов аттыг колхозтуң хойжузу әш Успуң 200 хойдан 220 хураганнарны алган, 20 тонна сигенни бодунуң күжү-биле белеткәән болгаш кыштаан бүрүн септәән. Хойжу Түлүш 166 хойдан 177 хураганнарны менди доруктурган, 21 тонна сигенни белеткевишаан, 300 хой кирер чаа кажааны туткан.

Ындыг-даа болза, кыштаглаашкына белеткел әптежир аргажок багай чорутунган. Сентябрь 30-ге чедир колхозтар сиген белеткелиниң планын чүгле 42,8 хуу, силос салыышкынын—28,6 хуу, ооң иштинде «Дөң-Терек» колхоз сиген белеткелиниң планын чүгле 9,3 хуу, силос салыышкынын—15 хуу күүсеткеннер. Саван сарааттаашкына кайы-даа колхозтарда кончуг оожум чоруп турар. Ниитиниң мал ажылынга харыысалга чок чоруктар бар. «Тиилелге» колхозтуң хойжузу әш Мөнге хоюн боду кадарбас, үргүлчү-ле бичии уругларынга кадартып турган, 10 хойну бөрүге чидирткен. «Мурнакчы» колхозтуң хойжузу әш Комбу харыысалга чок ажылдааны-биле 69 хураганны хорамчага таварыштырган.

Колхозтар мал кажааларын тудар планын ажыр күүсеткен-даа болза, кылдынган кажааларның шынары буду. Эрги кажааларның септелгези чаа әгелә. Мал чемнерин белеткәәринге болгаш кажаалар тударынга МТС четпес дузалашкан. МТС-тин тускай әртемниглери әштер Дементьев, Уценко олар колхозтарда көдәә ажыл-агыйның тускай әртемниглерин кошкак удуртуп, оларга боттуг дузаламчы көргүспейн турар.

Ам сорулга болза, мал кыштагладыышкынынга бүгү белеткелди доп-дораан доозары болур. Ол хуралга чөвүлел хуралдың киржикчилериниң санал-шүгүмүүлели калбарган.

«Мурнакчы» колхозтуң өскү кадарчызы әш Сандып бодунуң саналынга колхоз мынчага чедир шәәр малдың чаш төлүн аңгылап үспәәнин, ооң ажаакчылары ам-даа тургустунмаанын, кыштаглар ам-даа бүрүн септетинмәәнин, малчыннар кайы-кайы кыштагларга мал кыштагладырын билбес болуп турарын, әрткен чылын септетинмәән, соок кажааларга турганындан әллән хөй боос мал ара салганын илередип шүгүмчүләән.

Сталин аттыг колхозтуң мал әмчизи әш Очур-оол мал ажылының тускай әртемниглеринге МТС, ооң тускай әртемниглери боттуг дузаламчы көргүспейн, облзооветснабтан креолинни чорутпайн турар, ынчангаш мал чуулдазы четче чорутунмаан болгаш кажаалар дезинфекциялаары әгелевейн турар деп чугаалаан.

Колхозтар шәәр малды тарып боозадырының тускай чөрлерин тургуспайн, үрелиг кошкарларның азыралын болгаш ажаалгазын улам экижитпейн турар. Бо чорук мал эдериштирериниң планын үзеринге чедирип, хайнактаашкын ажылын узамдыктырып болур деп МТС-тиң кол зоотехниги әш Уценко чугаалаан. «Мурнакчы» колхозтуң хойжузу әш Бадан чамдык хойжулар шәәр малды аргызы саап турарын шын әвес деп шүгүмүүлүүн. Чөвүлел хуралга «Тиилелге» колхозтуң зоотехниги әш Сундуй-оол, МТС-тиң кол мал әмчизи әш Дементьев, Молотов аттыг колхозтуң хойжузу әш Долгай-оол, «Дөң-Терек» колхозтуң сүт-бараан фермазының әргелекчизи әш Бадан-оол болгаш оон-даа өскелер санал бергеш, мал ажылында четпестерни шүгүмчүлевишаан, мал кыштаглаашкының эки организастаарынче угланган саналдарын бергеннер.

Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязының XX съездизинге төлептиг ужуражыры-биле мал кыштагладыышкының чедиишкинниг организастаар, малдың баш санын өстүрер, продуктулуун көвүдедир дугайында чөвүлел хурал районнуң бүгү малчыннарынга болгаш көдәә ажыл-агыйның тускай әртемниглеринге кыйгырыг үндүрген.

Ф. СЕГЛЕНМЕЙ.

Эки белеткенип турар

Барыын-Хемчик районнуң «Большевик» көдәә ажыл-агый артели кыштаглаашкынга эки белеткенип турар.

Мал кажаалары болгаш малчыннарга чурталга бажыннары тудары-биле 15 кижилиг бир тудуг бөлүүн тургускан. Бөлүктү әш Натпит удуртуп турар. Ол бөлүк бо чылын тудуг материалдарын чогуур үезинде баш бурунгаар белеткеп алганы-биле ам ажылды чедиишкинниг чорудуп турар. 1200 баш хой кирер кажааны болгаш малчыннарга чурталганың 8 бажыннарын тудар планныг тургаш, 2 муң баш шәәр мал кирер кажааларны, чурталганың 6 бажыннарын туткаш ажыглалга киирген. Ол бөлүк амгы үеде чаш малдарга кажааларны тудуп турар болгаш малчыннарның кыштагларынче четчир хемчәәлдиг сигенни сөөртүп чедирерин хүдәәнген.

Әштер С. Шура, С. Деспижек олар тудугда әң идепкейлиг ажылдап, күш-ажылдың бедик бүдүрүкчүлүүн чедип ап, ажыл нормазын хүн-бүрүде 200 хуу күүседип турарлар.

С. АЛЕЕТ.

Кышка белеткелди экижидер

БУЛУҢ. (Телефон-биле). Бай-Тайга районда «Мурнакчы» колхоз бо чылын мал кажааларының талазы-биле тудуг планын күүсеткен. Сүт-бараан фермазынга 60 инек кирер чаа кажаа кылдынган, шәәр малга ниитизи-биле 3300 баш кирер 6 кажаалар туттунган. Ол ышкаш 500 куш турар чаа кажаа база кылдынган.

Мооң-биле кады бар кажааларны чылыглап септәәр ажылды база чорудуп турар. Кыштаглар белеткәәрин мал фермаларының аайы-биле чорудуп турар. Ол талазы-биле тургустунган звенолар 28 кыштагларда кажааларның септелгезин доосканн, ам кызыа чогуур 21 кыштаглар бар, оларны чоокку үеде септеп доозар дәәш малчыннар чүткүлдүг ажылдап турар.

Мал чеми белеткәәр талазы-биле «Мурнакчы» колхоз бо чылын дыка четпес ажылдаан. Сиген белеткәәр планының чартыын безин чедир күүсетпәән, 900 тонна силостан чүгле 169 тоннаны белеткәән. Бо ажылче колхоз баштаар чери кичәәнгей салыры негетинип турар.

Клубту чоннуң ажыглалынга киирер

Эрзин районнуң «Коммунизмче орук» көдәә ажыл-агый артелинде көдәә клуб колхозчуларның культурлуг негелдезин хандырбайн турар. Культура-массалыг ажыл чорувастаан, аныяктар хостуг шактарын чалгааранчыг байдалда әрттирип турар. Әрткен чылдарда клубка хыдыг хөгжүм, гармошка, патефон болгаш өскедаа түүлдер бар турган. Клуб әргелекчизи әш Банчыктың әә-харыысалга чогу-биле ол херекледдер улустуң хуу ажыглалында киргген.

Клубтуң кышка удур белеткели кылдынмаан. Районнуң культура килдизи клуб септелгезинге 1270 ажыг рубль, колхоз 1000 рубль берген. Ындыг болзадаа әш Банчык мынчага чедир чүү-даа кылдырып албаан. Одаар ыяш белеткетинмәән, колхоз 80 кубометр ыяш белеткеп бәәри-биле өртәән алгаш, мынчага чедир чангыс-даа кубометр ыяш бербәән.

Клубтуң кышка удур септелгезин дарый чорудуп, улус холунда херекледдерни әгитирер херек.

Б. САН-ХӨӨ.
К. НУРЗАТ.

Садыгжы тывылбастаан

Бай-Тайга районнуң төвүнде ном магазини сөөлгү үеде ажылдавастаан. Магазин әргелекчизи халашкандан бәәр дөрт ай чедип турар. Ынчалза-даа хамаарышкан организациялар бо магазинни ажыдар дугайында кандыг-даа хемчег албастаан.

Магазиннің иштинде номнар, брошюралар аай-баш чок болуп сандаран. Номнарны довурак-доозун хөме баскан. Магазиннің мурнунда турган садыгжызы халажып үнерде номнарны әмге-сескелиг дужзаваанындан мындыг аай-баш чок байдал тургустунган.

Районнуң колхозчуларының, албан-хаакчыларының, өөреникчилериниң талазындан ном садыын ажыдар дугайында негелдерни районнуң хамаарышкан организацияларынга каш удаа тургуссадаа ол мынчага чедир түүнел чок арткан.

Массаның номга негелдезин хандырар, оларның чөптүг негелдезин тооп көөр өй келген.

М. КЫЗЫЛ-ООЛ.

Профэвилелдериниң область чөвүлелиниң президиумунда

Чоокта чаа профэвилелдериниң область чөвүлелиниң президиуму ажылчын, албан-хаакчыларның бот-тывынгыр уран-чүүлүүнүң область көргүзүүнге белеткелдиг дугайында айтырыгны чугаалашкан.

1955 чылдың июньда болгаш июльда Кызыл хоорайга база областың районнарынга бот-тывынгыр уран-чүүллүң хоорай, район көргүзүглери болуп әрткиләән. Ол көргүзүглер Кызыл хоорайга болгаш Тожу, Таңды, Каа-Хем районнарынга әллән организастыг әрткенин президиум демдегләән. Кызыл хоорайның бот-тывынгыр уран-чүүл көргүзүүнге киришкен коллективтериниң иштинден Башкы училищезинин, Сталин аттыг культура бажыңының, Раскова аттыг дааранылга комбинадының болгаш Кызылдың № 1 АТК-ның, кижи әмнелгезиниң коллективтеринде уран-чүүл бөлүмнери эки көргүзүглерлиг болганнар. Чижәә, Башкы училищезинин уран-чүүл бөлүмүнүң тургусканы «Кур черде» деп литература-музыкалыг монтаж, хылдыг болгаш үрер хөгжүмнүң күүседиглери кончуг солун болган.

Областың кижи әмнелгезиниң ажылдакчылары дыка хөй. Ынчалза-даа мурнунда маңаа уран-чүүл бөлүмү чок турган. Ам ажылчын, албан-хаакчыларның бот-тывынгыр уран-чүүлүнүң область көргүзүүнге белеткел ажылының үезинде ында уран-чүүл бөлүмүн тургускан. Ол чаа бөлүмнүң киржикчилери көргүзүгге эки белеткенгеннер. Ылаңгыя ол бөлүмнүң киржикчилериниң ниити ыры улуг сонуургалды болдурган.

Оон-биле чергелештир ажылчын албан-хаакчыларның бот-тывынгыр уран-чүүлүнүң область көргүзүүнге белеткел ырактала куду деңнелде чоруп турарын профэвилелдериниң область чөвүлелиниң президиуму демдегләән. Әллән хөй районнарга болгаш бот-тывынгыр уран-чүүлдүң көргүзүү чавыс деңнелге әрткен. Кызыл хоорайның чамдык коллективтеринде мурнунда багай әвес ажылдап турган уран-чүүл бөлүмнери ажылын суларатканы көргүзүгден илерәән. Чижәә, областың совпартшколазы хоорайның бот-тывынгыр уран-чүүл көргүзүүнге чаңгыс-даа эки номер көргүспейн барган. Чамдык бөлүмнериниң репертуары эргижирей берген көргүзүглер-биле долдунган болгаш чаа-чаа көргүзүглерни ажылдап кылырынга кичәәнгей салдынмаан болган.

Профэвилелдериниң область чөвүлели ажылчын, албан-хаакчыларның бот-тывынгыр уран-чүүлүнүң область көргүзүүн бо чылдың ноябрьда Кызыл хоорайга әрттирерин доктааткан. Бот-тывынгыр уран-чүүлдүң область көргүзүүн бедик деңнелге әрттирер төләәде, ол көргүзүгге келирибиле хоорайдан болгаш районнардан шилитингеннерни эки белеткендиреринде хандырарынга, көргүзүгну организастыг әрттиреринге областың профэвилел организацияларының харыысалгазын бедиленче угланган доктаалды профэвилелдериниң область чөвүлелиниң президиуму хүләәп алган.

Бот-тывынгыр уран-чүүлүн область көргүзүүнге әң эки черни алгаан тиилекчилерни үнелиг түүлдер-биле шаңнаар болгаш ажылчын албан-хаакчыларның 1956 чылда Москвага болур Бүгү-эвилелдин бот-тывынгыр уран-чүүл көргүзүүнүнге киржири-биле чорудар.

Агроном әш А. Сазанов колхозка киреринде күзәән

Чаа-Хөл районнуң «Тиилелге» колхозунда ажылдап турар МТС-тиң агроному әш А. Сазанов партияның кыйгырыын ёзугаар ниитиниң ажыл-агыйын улам-на быжыглаар болгаш хөгжүдер дәәш патриоттуг күзелин илереткен. Көдәә ажыл-агый артелиниң кежигүнүнге кирер дугайыкда билдириишкинин ол «Тиилелге» колхозтуң баштаар черинге киирген.

Әш А. Сазанов колхозка ийи чыл ажыг ажылдаан. Тараа, ногаа культураларындан бедик дүжүттү өстүреринин арганларын агроном колхозчуларга өөредип келген. Әш А. Сазановтуң удуртулгазы-биле колхозчулар кукурузаның чаагай дүжүдүн өстүрген болгаш ажаап алган. Колхоз кежигүнүнге киреринде аныяк агроном әш А. Сазановтуң билдириишкинин колхозчулар деткәән.

Н. ЛОПСАН,
«Шынның» корр.

Дүжүті ажаап алыышкынын дооскан

Таңды районнуң Ленин аттыг көдәә ажыл-агый артелиниң ажыл-ишчилери биле Бай-Хаак МТС-тин механизаторлары СӘКП ТК-ның төөгүлүг Пленумнарының доктаалдарын амыдыралга боттандырар дәәш социалистиг чарышты калбарткаш, 967 гектар тараа культураларының кезилдезин сентябрь 28-те дооскан. Колхоз күрүнеге тараа дужаар планын 114 хуу күүседип, МТС-биле натура төлевирин чогуур үезинде үзе санашкан.

Тараажы колхозчулар тараанын чайгы ажаалгазын хынамчалыг чоруткаш, 1 гектар бүрүзүнден ортумаа-биле 15 центнер дүжүт алырын хандырган. № 1 хову бригадазында әштер О. Нуспай-Шуру, О. Дендип-оол олар тараанын ажаалгазын агротехниктиг чурум ёзугаар чоруткаш, 300 гектар черниң гектар бүрүзүнден ортумаа-биле 20 центнер дүжүт алганнар.

МТС-тиң комбайнерлери әштер Буданаев биле Черепановтуң ажаап алыышкынны чедиишкинниг чорутканын демдегләәри чугула. Әш Буданаев «С-4» деп боду чөруур комбайн-биле 360 гектар черниң тараазын кестирип, 5040 центнер дүжүттү ажаап алган. Ол ышкаш әш Черепанов «С-4» деп комбайн-биле 400 ажыг гектарны кестирип, гектар бүрүзүнден ортумаа-биле 14 центнер дүжүттү алган. Комбайндан тараа чүлүрүп турган әштер Достай-оол, Даваа болгаш Очур-оол, тараа сөөртүп турган чолаачылар әштер Даг-оол, Кромаренко олар комбайннарын үзүктелиишкин чок ажылдаарын хандырып турганнар.

Колхоз ам келир чылдың тарылгазынга хереглөөр үрезин уруушкунунче кол кичәәнгейни салып, комсомолчу әш Нуспай-Шуруга баштаткан үрезин арыглаар тускай бөлүк тургускан.

А. ДОРЖУ.

„Улуг-Хемниң эриктеринде“ деп чаа ном

ВЛКСМ Төп Комитединиң «Аныяк гвардия» деп ном үндүрер парлалга черинин бо чылын үндүргени геолог Григорий Курочкинниң «Улуг-Хемнин эриктеринде» деп ному областың ном садында кирген. Ук номда геолог кижиниң демдеглелдери кирген.

Номнуң иштинде «Усинский оруу-биле», «Улуг-Хемниң эриктеринде», «Ховунуң оруу-биле», «Хемчик хемниң эриинде лагерь», «Чөөн Таңды-Уланың эдәәнде», «Мөңгүн-Тайга», «Тропининн хувазы», «Бир ажыдыышкынның төөгүзү», «Тарыс аржаанның изиг дөстери» болгаш «Бии-Хемде Утин ужары» деп иштики әгелер бар. Номда Тыва областың бойдус чурумалдарын болгаш өске-даа ажыл-амыдыралын көргүскен чуруктар база бар.

Ук ном 6,97 парлаар ама хемчәәлдиг, 35 муң экземпляр тиражтыг болгаш өртәә 1 рубль 95 копеек.

Аът чарыжының область комиссиязында

Ажылчы чоннар депутаттарының Тыва область Совединиң күүскомунуң бадылап турганы, 1955 чылдың октябрьда болур аът чарыжын әртиреринин область комиссиязы хуралдааш, аът чарыжының программазын болгаш чурумун кылып бадылаан.

Аът чарыжын 1955 чылдың октябрьның 16-да Кызыл хоорайга әрттирери көрдүнген. Чарышка киржир эргени колхозтарга, совхозтарга, күрүнеиң аът ажаар черинге, үлегерлиг станцияга болгаш өске-даа хөй-ниитиниң, хереглекчилер эвилелиниң организацияларынга берген.

Маңнадыр чарышка 2 хардан өрү назылыг, ынчаарга аттарның шыдамының хынаар узак чарышка 5 хардан өрү назылыг аттарны киириштирерин көрген.

Маңнадыр чарышка доннун, хакастың уксаалыг болгаш тываның тус чер малдары база оларның хайнактары киржир. Чарыштың бо хевириинге бир угда-ла 5—6 аттарлыг 10 катап чарыш болур. Маңнадыр черниң ыраа: 2 харлыг аттарга 1600 метр, 3 харлыгларга—2200 метр, 4—5 харлыгларга—3200 метр, 5 хардан өрү назылыг аттарга 4200 метр болур.

Аттарның шыдамын болгаш эң дүргенин хынаарының чарыжынга Тываның тус чер малы болгаш оларның доң, буденновский уксаалар-биле хайнактары, 5 хардан өрү назылыг малдар киржир. Олар 6200 метр черге чаржыр.

Тергелиг челдирер чарышка орлов болгаш орустың челери уксаалыг база оларның хайнаа малдар киржир. Бо хевиргe бир угда-ла дөрт-дөрт аттарлыг 6 катап чарыш болур. Чаржыр черниң узуну 3 харлыг малдарныы—2200 метр, 4—5 харлыгларныы—3200, 5 хардан өрү назылыгларга—4200 метр болур.

Аът чарыжы әрткениниң соонда судья комиссиязының үндүрген түүнелин ёзугаар аттарның әәлери ажыл-агыйларга болгаш чарыш аттарының мунукчуларынга үнелиг шаңналдарны тыпсыр. Маңнадыр чарышка бирги черниң шаңналдары болза: бирги чергениң диплому болгаш 1500 рубль болур, ону малдың әәзи колхозка, совхозка, күрүнеиң чылгы мал алырзар черинге болгаш үлегерлиг станцияга бәәр. Ийиги шаңнал—ийиги чергениң диплому, 1000 рубль, үшкү шаңнал—үшкү чергениң диплому болгаш 500 рубль.

Тергелиг челдирер чарыштың шаңналдарынга: бирги черни әәләәни дәәш бирги чергениң дипломун, 1500 рубльди, ийиги чергениинге—ийи чергениң дипломун, 1000 рубльди, үшкү черниинге — үшкү чергениң дипломун болгаш 500 рубльди тыпсыр.

Бирги, ийиги, үшкү черлерни әәләән аттарның мунукчуларын 500—300—200 рубльдер-биле тус-тус шаңнаар.

Бо чылын аът чарыжының область магылдаазынга бирги черлерни әәләәр аттар, әрткен 1953—1954 чылдардагы областың аът чарыштарынга бирги черни әәләәннериң көргүскен түннелдериниң эки көргүзүглүг болурунуң сорулгазын сап турар.

Әрткен чылдарның бирги черлерин әәләән малдарның көргүзүү болза: ыраа 2200 метр черге чарышканнарныы 2,36 минут, 3200 метрге—4,22 минут, 4200 метрге—5,20 минут турган. Ынчаарга черлер аттарның эң дәәре көргүзүү: 1600 метрге 3,45 минут, 2200 метрге—4,15 минут, 3200 метрге—5,31 минут болгаш 4200 метрге—6,53 минут турган.

Ажыл-агый организацияларының удуртукчуларының хүләәлгези болза, аът чарыжының организастыг белеткелин хынамчалыг чорудуп, чарышка бедик көргүзүглерни чедип алыры болур.

Кышка удур белеткелдиң болгаш септелгениң темпизин дүргедедир

Областың кадык камгалал килдизиниң системазында әмнелге албан черлериниң кышкы белеткелдериниң болгаш септелгелериниң талазы-биле күрүне албан черлериниң ажылдакчыларының профэвилел обкомунуң инициативазын ёзугаар хыналданы кылган.

Чөөн-Хемчик районнуң әмнелге чери (әргелекчизи әш Александрова) кышкы белеткелин болгаш септелгезин чогуур үезинде дооскан. 100 кубометр оттулар ыяшты бүрүн сөөртүп алган, аъш-чем шыгжаар черни болгаш складты эки белеткәән. Кызыл хоорайның уруглар әмнелгези (әргелекчизи әш Радченко), № 2 уруглар яслизи белеткелин болгаш септелгезин үлегерлиг кылып дооскан.

Ындыг болза-даа, чамдык черлерде әмнелгениң оран бажыңының септелгези, кышка удур белеткели ыракта четпес. Областың поликлиниказының болгаш инфекция салбырының септелгезиниң шынары кончуг багай. Инфекция салбырының 5 печказының септелгезин кылбаан, соңгаларының шилдери бузук, ону сентябрь 29-ка чедир шилдевәән. Поликлиниканың шалазын багай будаан, ооң кабинеттериниң чугайлаашкынынче, будулгазынче кичәәнгей салбаан. Соңгаларында болгаш өрөәлдеринде агаар кирер черлерни четче кылбаан, чамдык соңгалар, эжиктер чедир хагдынмас. Поликлиниканың чем кылыр чериниң печказын кыдбаан, бузук, ооң үрелик плитазы хевәәр. Ында рентген кабинединиң септелгезинче чаа кирген, ооң септелгезиниң шынары кончуг куду. Ол черлер септелгезин кылдырары-биле МВД чериниң тудуг чери-биле керәә чарган, ол керәәде тудугну кажан әгеләәриниң, кажан доозарының хуусааларын айытпаан. Ук керәәни керәә бадылаарының органнарынга бадыладып албаан. Ынчангаш РСФСР-ниң негелде кодексизиниң 130 чүүлүн үреп, хоойлуну сагывайн керәәни чарган. Ындыг болза-даа, негелде хоойлузунуң III чүүлүн ёзугаар керәәни дүргеп күүседирин негәәр әрге турбуже, ол талазы-биле негелде чогундан септелге кончуг хөжүдаан.

Областың тубдиспансер болгаш вендиспансер чериниң септелгези доозулбаан. Тубдиспансер чериниң септелгезинге 10 муң рубль берген болза, 15.700 рубль кылдыр чарыгдаан. Вендиспансерде 14 печка ам-даа септетинмәән.

Областың әмнелге чериниң одалгазынга ниитизи-биле 750 тонна хөмүр даш, 700 кубометр ыяш негетинер турбуже, херек кырында 650 тонна хөмүр даш, 150 кубометр ыяш белеткеп алган. Ынчаарга Тубдиспансер чери 200 тонна хөмүр даш хереглетинип турда чүгле 42 тонна белеткетинген.

Чаа-Хөл районда әмнелге черлериниң белеткели багай. Районнуң әмнелге чериниң 651 кубометр оттулар ыяш хереглетинип турда белеткеп алганы чүгле 154 кубометр ыяш болган. Районнуң «Тиилелге», Сталин аттыг колхозтарда әмнелге салбырының кышка удур белеткели багай болуп турар.

Районнарда аптека черлериниң кышкы белеткелинче кичәәнгей салдынмайн турар. Тожу районда аптека чери 45 кубометр оттулар ыяжындан белеткеп алганы чүгле 10 кубометр, а аптеканың чанында чаңгыс-даа кубометр ыяш сөөртүп албаан.

Үстүнде байдалдардан алгаш көөрге, областа чамдык кадык камгалал органнары кышка удур белеткелди болгаш оларның септелгелерин багай организастап, ол талазы-биле чогуур кичәәнгей салдынмайн турары тодаргай-дыр. Сорулга болза, областың кадык камгалал килдизиниң болгаш райкүүскомнарның талазындан шыңгыы хемчегленип чорудуп, айыттынган четпестерни кыска хуусаада уэуткап, кышка удур белеткелдерни дүрген доозары болур.

С. ШАЛЧИМА.

ПАРЛАЛГА ТАРАДЫЛГАЗЫН ОРГАНИЗАСТЫГ ЧОРУДАР

Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязының XX съездизинге чедиишкинниг ужуражыр дәәш социалистиг чарыш бүгү чурттуң иштинде хүн-бүрүде калбарып турар. Бодунуң социалистиг Төрәән чуртунуң чаагай чоруунга ажыктыг кылдыр күш-ажылдың чаа-чаа чедиишкиннерин чедип ап, партияның алдарлыг XX съездизинге төлептиг ужуражыр дәәш бүгү совет кижилер улуг сорук кириишкин-биле хайныышкынныг ажылдап турарлар.

Ажылчы чоннарның эгээртинмес тургузукчу күштерин коммунистиг тургузуушкуннуң улуг сорулгаларын боттандырарынче эвилелдәәринге болгаш оларның коммунистиг кижизидилгезиниң хөрәәнге совет парлалга улуг рольду ойнап турар. Мынчангаш, солуннар болгаш журналдарны бистиң чуртувуста хөй тиражтыг кылдыр парлап үндүрүп турар. Ылангыя, партия Төп Комитединиң органы «Правда», СССР-ниң Дәәди Совединиң үндүрүп турары «Известия», ВЛКСМ ТК-ның органы «Комсомольская правда», Советтиң пионерлериниң болгаш школачыларының солуну «Пионерская правда», оон ынай «Медицинский работник», «Сельское хозяйство», «Советская торговля» бо солуннар эң-не хөй тиражтыг үнүп турар.

Эвилелдешкен болгаш автономнуг республикаларның, крайларның, областарның болгаш районнарның солуннары база хөй тиражтыг парлатынып турар. Төп болгаш чер-чердер солуннарындан аңгыда дыка хөй журналдар база бар.

ССРЭ-ниң харылзаа министерствозунуң «Союзпечать» органнары 53,3 миллион экземпляр солуннарны болгаш журналдарны хүн-бүрүде, а бир чылдың иштинде 9 миллиард экземпляр чедир тарадып турар. Солуннар болгаш журналдарны 1956 чылда тарадыр хемчәәли үстүнде саннардан ыракта көвүдәәр.

1956 чылдың чагылгазы кылдыр бистиң областа 11 муң экземпляр төп солуннарны, 15.200 экземпляр журналдарны, областың болгаш районнар солуннарын 35.200 экземпляр хемчәәлдиг тарадыр ужурлуг. 1956 чылдың солуннарының болгаш журналдарның чагылгазы бо чылдың октябрь 1-де әгелөөн.

Бистиң областың ажылчы чоннары солуннарны болгаш журналдарны улуг сонуургал-биле идепкейлиг чагып ап турарын 1955 чылдың чагылга кампаниязының түннелдери көргүскен.

Ажылчы чоннарның ортузунга 1955 чылда парлалга тарадылгазын Тожу, Каа-Хем районнарның партия, комсомол, профэвилел организацияларының болгаш харылзаа контораларының ажылдакчылары эки организастааннар.

Ындыг-даа болза, солун парлалганың чагылга кампаниязының чедиишкини аңаа боду-ла чедип келбес, а тайылбырмассалыг болгаш организакчы ажыл аңаа негетинер. Ындыг турбуже, Барыын-Хемчик болгаш Чөөн-Хемчик районнарның партия, комсомол, профэвилел организациялары болгаш харылзаа конторалары 1955 чылдың парлалга чагылгазын багай организастааннар. Солуннарның болгаш журналдарның чагылгазын чорударын колдуунда почтальоннарның хөрөө кылдыр көрүп турганнар.

Солуннарның база журналдарның чагылгазын калбартыры-биле кады оларны чогуур үе-шаанда әәлеринге чедирип бәәрин хандырар ужурлуг. Ындыг турбуже, солуннарны, журналдарны әәлеринге дүрген чедиреринче чамдык районнарның харылзаа конторалары четпес кичәәнгей салып турар. Почта машиналары Кызыл хоорайдан районнар төптеринге хүн-бүрүде чедип турар хиреде-ле чамдык районнарның харылзаа конторалары чаа келген солуннарны болгаш журналдарны әәлеринге тарадырын 2—3 хонук чедир саададып турар фактылар бар. Чижәә, Чадаанның, Кызыл-Мажалыктың, Самагалдайның харылзаа конторалары почтаны суббота хүннеринде хүләәп алганда солуннарны, журналдарны әәлеринге үүгле понедельникте чедирип берип турар. Харылзаанын үстүнде ады үнген конторалардың ажылдакчылары почта тарадыр графикти күүсетпейн келген, а харылзаа контораларының начальниктери чогуур хемчәән албайн турарлар.

1956 чылдың солуннарының болгаш журналдарының чагылгазын чогуур үезинде чедиишкинниг организастаар дәәш партия, комсомол, профэвилел организациялары болгаш харылзааның ажылдакчылары боттуг хемчеглерни ап чорудар ужурлуг. Солуннар болгаш журналдарның чагылгазын чорудары-биле холбашкан массалыг тайылбыр ажылдарын калбартыр херек. Солуннарның, журналдарның чагылгазын чорудары «Союзпечать» органнарының дорт хүләәлгези, ынчаарга чагылганы чорударынга активчилерни немей киириштирери чугула. Чагылганың квитанцияларын бижиирде чагыкчыларның ат-фамилияларын, адрезин тодаргай айтыр херек. Әрткен чылдарда чагыкчыларның фамилияларын, адрестерин шын әвес бижиир таварылгалар турганы. Ооң ужурунда чагыкчылар боттарының солуннарын албайн баар чоруктар әвәәш әвес.

1956 чылдың солуннар болгаш журналдар тарадылгазын чогуур үезинде чедиишкинниг организастаары — партия, комсомол, профэвилел организацияларының болгаш харылзааның ажылдакчыларының соңгаарладып болбас чугула сорулгазы болур.

Н. ПЕТРОВ,
«Союзпечатьтың» парлалга тарадылгазының область килдизиниң начальниги.

КУР-нуң алды чыл оюн байырлааны

ПЕКИН. Кыдат Улус Республиканы чарлаанындан бээр алды чыл болган оюн кыдат улус октябрь 1-де байырлалдыг демдеглээн.

Пекиннің төп шөлүн —Тяньаньмыньны байырлалдыы-биле шимээн. Чер болганда кызыл туктар болгаш шөлдүң ийи талазында «Кыдат Улус Республика делгерезин!», «Кыдаттың Коммунистиг партиязы делгерезин!», «Дарга Мао Цзе-дун делгерезин!», «Бүгү делегейге тайбың делгерезин!» деп лозунгуларны аскан. Шериг парадынга киржир шериглер шөлге чыскаалышкан. Чоок кавы кудумчуларга болгаш шөлдерге хөй-хөй туктар болгаш плакаттар далай ышкаш чалгын турган.

Тяньаньмыньның шөлүнүң индирлеринде — үлетпүрүң болгаш көдээ ажылагайның мурнакчылары, культураның, эртемниң, уран-чүүлдүң ажылдакчылары, Кыдаттың хөй санныг националдарының төлөөлекчилери, Улустуң хосталга армиязының генералдары болгаш офицерлери, олар шериглериниң хевирлериниң ылгавыр демдектерлиг болгаш погоннарлыг чаа формазын кеткен турган.

Даштыкы төлөөлер турган индирлерге кижилер кончуг хөй турган. 55 чурттарда 1600 ажыг төлөөлер октябрь 1-де ол шелге турган. Оларның аразынга — ССРЭ-ден, улус демократиязының чурттарындан, Франциядан, Японнядан, АКШ-тан, Англиядан, Индиядан, Индонезиядан, Прандан, Бирмадан, Цейлондан, Канададан, Аргентинадан, Италиядан, Бельгиядан, Камбоджадан, Малайядан болгаш өске-даа чурттардан келген төлөөлер турган.

Индирлерде дипломаттыг корпустуң кежигүннери болгаш КУР-нуң тургустунганының алды чыл оюн байырлаарынга келген даштыкы журналистер.

Эртенгиниң 10 шак. «Чөөн чүк чырыткыланып олурар» деп аялганы шериг оркестри ырладып күүсеткен.

Кыдат улустуң баштынчызы, КУР-нуң Даргазы Мао Цзэ-дун, КУР-нуң Даргазының оралакчызы Маршал Чжу Дэ, КУР-нуң Улус төлөөлекчилериниң Бүгү-кыдат хуралының доктаамал комитединиң даргазы Лю Шао-ци, КУР-нуң Күрүне Чөвүлелиниң премьери Чжоу Энь-лай, ККП-зының Политбюро кежигүннери, чазактың кежигүннери, демократтыг партияларның болгаш хөй-ниити организацияларының удуртукчулары, КУР-нуң маршалдары, Улустуң хосталга армиязының генералдары болгаш өске-даа ажылдакчылар чазак индиринге көстүп келирге чыылганнар диңмиттиг адыш часказашкыны-биле уткаан.

Пекин хоорайның даргазы Пын Чжэнь байырлаашкыннарның эгелээнинің дугайын чарлаан. Кыдат Улус Республиканың күрүне гимнизи шөлге чаңгыланып турган. Байырлалга холбаштырган артиллерия салютунуң 28 катап даштаашкыннары диңмиреп үнген. КУР-нуң Камгалал министри маршал Пын Дэ-хуай шериг парадын хүлээп алыры-биле шөлге автомобильдиг үнүп келген. Парадтың командылакчызы генерал-полковник Ян Чэ-у шөлдүң ортузунга туруп алгаш, шериглериң парадка беленинің дугайында Камгалал министринге илеткээн. Маршал Пын Дэ-хуай шериглери эргип, оларның-биле мендилешкен.

Оон соонда Камгалал министри Пын Дэ-хуай индирже көдүрүп үнгеш, КУР-нуң чарлатынган хүнүнден бээр алды чыл оюнга холбаштыр Кыдаттың Улустуң хосталга армиязының шериглеринге дужаалды номчаан.

Дужаалды номчаанының соонда Кыдаттың Улустуң хосталга армиязының кежектериниң шериг парады болган, ол дээрге, кыдат күрүнениң чепсектиг күштериниң күчү-шыдалының чырыткыланчак херечилели болган.

Ажылчы чоннарның чыскаалын түк түдукчуларының дөрт муң кижилиг колонназы ажыткан. Ол дээрге кыдат найыслалдың эң эки кижилери, Күш-ажылдың Маадырлары, бүдүрүлгениң чаартыкчылары-дыр.

Пекиннің ажылчы чоннарының байырлыг чыскаалы ийи ажыг шак үргүлчүлээн. Анаа чартык миллион кижи киришкен.

Чыскаал болза, кыдат улустуң Кыдаттың Коммунистиг партиязын болгаш бодунүң улусчу чазаан долгандыр сырый каттышканын чырыткыландыр илередип, баштайгы беш чыл планын күүседиринче ажылчы чоннарның чайгылыш чок күзелчүткүлдерин, боттарының бүгү күштерин социализм тургузарының хөрөөнге бээринге беленин илергейлээн.

ПЕКИН. Кыдаттың ажылчы чоннары боттарының республиказының үндезилетингениниң алды чыл оюн байырлалдыг болгаш өөрүшкүлүг демдеглээн. КУР-нуң алды чыл оюнуң байырлалы бирги беш чыл планын долдур болгаш ажыр күүседир, социализмни тургузар дээш демисежип турар кыдат улустуң кызыгаар чок көдүрүүшкүнүнүң демдээниң адаа-биле эрткен.

Шанхайга болган алды чүс муң кижилиг чыскаалдың баштайгы одуругларына бо чылды алды муң киловатт күчүлүг баштайгы турбинаны тудуп демдеглээн турбина тулугжулары чоруп турган. Олар боттарының тургускан турбиназының кайгамчык улуг хевир-майынын тудуп алган чоруп турган. Тяньцзинге 120 муң кижилиг чыскаал болган, Тяньцзиниң аар болгаш чиик үлетпүрүнүң бүдүрүлгелериниң 50 муң ажылчыннары хоорайның бүдүрүлгелериниң үшкү кварталдың планын чедиишкинниг күүседкениниң дугайын херечилеп турар плакаттарны тудуп алган чоруп турганнар. Янцзы хемни кежилдир көвүрүгнү кылган тулугжулар болгаш металлургтар Уханьга болган 170 муң кижилиг чыскаалга хүндүлүг черни өлүүннер. Уханьның металлургия комбинадының ажылчыннары домна суугузунуң, мартен суугузунуң болгаш прокат станның кайгамчык улуг үш үлегер-хевирлерин тудуп алган чоруп турганнар. Мукденге болган чыскаалга 400 муң хире кижи киришкен. Эрткен каш чылдар дургузунда чурту янзы-бүрү нарын машиналар-биле хандырып келген Мукденниң ажылчыннары октябрь 1-де чаа токарь станоктарының болгаш бо чылын үндүрүп эгелээн өске-даа продукцияның үлегер-хевирлерин көргүскеннер. Мукденге болган чыскаалдың киржикчилериниң аразынга соңгу-чөөн таланың инженер училищезиниң студентилери турган. Сөөлгү каш чылдарның дургузунда ол училище чуртка 3300 ажыг тускай эртемниглерни берген. Соңгу-Чөөн Кыдаттың Сианьга болган чыскаалга Хуанхэ хемде кайгамчык улуг тудугнуң ажылчыннары үнген.

ПЕКИН. Синьхуа агентилелиниң корреспондентизиниң дыннатканын өзугаар алырга, Гонконгтуң болгаш Макаонуң кыдат чону Кыдаттың национал байырлалын өөрүшкүлүг демдеглээн. Гонконгта хөй-хөй профэвилелдериниң, хөй-ниити организацияларының, школаларның, магазиннериниң, банкыларның, солуннар редакцияларының болгаш ном садыгларының бажыңнарын бо ойну таварыштыр КУР-нуң күрүне туктары-биле болгаш өпбаазын өңнүг чырыткан лампочкалар-биле шимээн турган. Гонконгтуң профэвилелдериниң федерациязы КУР-нуң алды чыл оюн холбаштыр митинг кылган, анаа 50 ажыг профэвилелдериниң төлөөлекчилери олурушкан. Маклога база шак ындыг митингилер эрттиргилээн.

(СЭТА).

Кыдаттың эртемденнериниң болгаш ажылчыннарының чогаадыкчы кады ажылдажылгазы

ПЕКИН. Синьхуа агентилелиниң дыннадып турары болза, техниктиг эртемнер талазы-биле эртем-шинчилел ажылын чорудуп турар эртемденнер биле Кыдаттың ажылчыннарының аразында бүгү талалыг болгаш сырый кады ажылдажылга тургустунуп турар.

Металлургияның, химияның, машина тудуушкунунуң, тудугнуң болгаш эртемниң өске-даа адырларының талазы-биле улуг-улуг эртемденнер бүдүрүлгеде байдалдар-биле ол черинге таныжар дээш үлетпүр бүдүрүлгелерин кезип чоруп турар.

Баотоуда болгаш Дзеда туттунуп турар металлургияның ийи заводтарынга эртемденнер руданы байлакшыдары-биле, шой эзилдирери-биле холбашкан айтырыгларны өөренип турар. Нефть талазы-биле эртемденнер синтестистиг нефть бүдүрүп кылырының эң-не ажыктыг болгаш камналгалыг аргаларын шинчилеп тып турар. Хөмүр даш талазы-биле тускай эртемниглер Кыдаттың хөмүр даш курлавырларын эки ажыглаарының эртемниг үндезиннерин ажылдан кылып турар.

Эртемниң болгаш практиканың ажылдакчыларының кады ажылдажылгазы болдунуң үре-түңнелин берген. Эртемден-металлургтарның ажылдап кылганы домен печказының чаа хевири шой бүдүрүп үндүрерин 30 хуу көвүдедир арганы берип турар. Шойну бүдүрүп үндүрериниң болгаш механиктиг ажылдаашкыннарның айтырыгларын, база ол ышкаш демир рудаларын байлакшыдарының база оларның иштинден ховар металлдарны хооруп алырының айтырыгларын кыдат эртемденнер ажылдап кылган.

(СЭТА).

Иштики Моолдун үлетпүр хөгжүлдези

ПЕКИН. Шаанда Кыдаттың кыдыг кызыгаар, хожудангай районнарының бирээзи болуп турган — Иштики Моолдун автономнуг облазының үлетпүр хөгжүлдезиниң дугайын Синьхуа агентилели дыннадып турар.

Бо үеде Иштики Моолда 248 үлетпүр бүдүрүлгелери бар, оларның чамдыызы бо үениң техниказы-биле деритинген деп дыннадыгда чугаалап турар. Түгле бирги беш чылдарның иштинде аңаа 58 чаа заводтарны, фабрикаларны, шахталарны тудуп турган. Иштики Моолдун ыяш үлетпүрлүг районнарынга бо чылдарның иштинде демир орук харылзааларының 400 километр хире оруктарын туткан. Бо автономнуг областың үлетпүрүнүң бүдүрүп үндүрген продукциязының ниити өртээ эрткен чылын 1952 чылдың деннелин 2,4 катап ашкан.

Беш чыл планы-биле алырга Иштики Моолдун үлетпүр болгаш көдээ ажылагай бүдүрүлгезиниң ниити хемчээлинде үлетпүрүнүң үлүү 1952 чылда 19 хуу турганынга бодаарга 1957 чылда 36,8 хуу болур.

(СЭТА).

КНО-нуң Кол Ассамблеязының X сессиязында

НЬЮ-ЙОРК. Сентябрь 30-ниң эртенги пленарлыг хуралынга бир-ле дугаарында Англияның даштыкы херектер министри Г. Макмиллан чүве чугаалаан.

Сөөлгү дөрт чылдарның үезин чугаалавышаан, улустар аразының байдалында экижилгелер болганын илеткелчи айыткан. Оон чугаалааны: Кореяда-даа болгаш Индий-Кыдатта-даа дайын соксаан. Кыдатка болгаш Тайваньга хамааржып турар айтырыгларда безин дүшкүүрлүг чорукту чавырылдырары болган. Барыын чүкке австри керээзиниң талазы-биле мунгашталчак чорук аас-кежик болуп узуткатынган. Триестиниң айтырыы улур-дедир дугуржулганың аргазы-биле шиитпирлетинген.

Ассамблеяның сөөлгү сессиязының соонда, атомнуг энергия талазы-биле кады ажылдажылгаже угланган сорук киирикчи болуушкуннарның херечилери болган бис деп Макмиллан уламчылап чугаалаан. Эртемденнериниң августа Женевага болган конференциязы кайгамчыктыг чедиишкиннерлиг болган. Атомнуг энергияны тайбын ажыглаарының талазы-биле улустар аразының агентилелин тургузарының талазы-биле ажыл база-ла чедиишкинниг болуп турар, Каттышкан Хаан черн моон сонгаар бо агентилели бүрүү-биле деткиир апаар дээрзинге силерни бүүрединч болур мен.

Эрткен чылда КНО-нуң ажылының дугайын оон ынай чугаалавышаан, оон медеглээни: Каттышкан Нациялар Организациязы эки ажылдаза чогуур деп ак-сеткилдиг күзел калбаа-биле нептереп турар дээрзин Сан-Франциского бистиң байырлыг сессиявыс көргүскен.

КНО-нуң экономиктиг болгаш социалдыг ажылында, база оон органнарының ажылында, ылангыяда күш-ажылының делегей организациязында, кадык камгалалының делегей организациязында болгаш ЮНЕСКО-да хажык чок депшилгени Макмиллан демдеглээн. Оон чугаалааны: Совет Эвилели бо органнарга каттышканынга өөрүп турар бис.

Уставты эде көөрүнүң дугайында айтырыгга хамаарыштыр Макмиллан Уставты эде көөрүнүң үези ам-даа келбээн деп медеглээн.

Кыдат Улус Республиканың КНО-да төлөөзиниң дугайында айтырыг талазы-биле Макмилланның чугаалааны: бо айтырыгны чугаалажырының үези келген деп санавайн турар бис. Ынчалза-даа, Ыраккы Чөөн-чүкке тайбың харылзаалар бүрүнү-биле тургустунарынга чедир ол таарыштынган турар ужурлуг.

Женеваның үшкү чөвүлел хуралының (даштыкы херектер министрлериниң — Ред.). перспективаларынга хамаарыштыр Макмилланның чугаалааны: даштыкы херектер министрлеринге берген директивада үш айтырыгны хаара тудуп турар. Бирээде, Европаның айыыл чок чоруунун системазының хемчээлинге Германияны каттыштырары болур.

НАТО-га киреринде шиитпирлеп болур каттышкан Германияның талазындан айыылга удур Россияга долу камгалалды берип турар планнарны ажылдап кылып болур бис деп Макмиллан бадыткап турган. Бистиң ажылдап турарывыс айыыл чок чоруктун талазы-биле янзы-бүрү саналдарывыстың сорулгазы ол болуп турар. Бир эвес бистиң саналдарывыс четпес болур болза, кандыг-даа чазалгаларны болгаш немелдерни көөрүнге өөрүүр апаар бис. Бир эвес бис бирги түүл талазы-биле дугуржулганы чедип аптар болзувусса, ийиги түүлге чепсегленишкинни дүжүрериниң проблемаларынга киреде кончуг эки болур ийик. Эрткен чылын бистиң ужурашканывыстан бээр Каттышкан Нациялар Организациязының камгалалы-биле чедип алдынган дыка боттуг депшилгени хүлээп көрбес болза, бо талазы-биле чаагай сеткилдиг эвес болур ийик.

Женева директиваларының үшкү түүлүнде Чөөн-чүк биле Барыын-чүктүң аразында харылзааны күштелдиреринің аргаларын тыварын даштыкы херектер министрлеринге сүмелээн деп Макмиллан уламчылаан. Бо талазы-биле депшилгени чедип алыры берге эвес дээри чугаажок. Бүгү-ле болдунар аргаларны: туризмни, садыгны болгаш идеяларны солужарын ажыглаалыңар.

Макмилланның түңнелинде демдеглээни: Каттышкан Нациялар Организациязының ажылын болгаш улуг күрүнелерниң ажылын адаанажыр чорук кылдыр эвес, харын кайы-кайызынга ажыктыг түүлду немээри кылдыр көөр ужурлуг.

Түр үениң чедишкиннеринге менээргенмес ужурлуг бис. Түр үениң чедимче чок чоруктары дээш база суларавас ужурлуг бис. Бистиң кичээнгейивисти келир үеже салыр ужурлуг бис деп ол чугаалаан.

Оон соонда чехословак төлөөлериниң баштыңы даштыкы херектер министри В. Давид чүве чугаалаан. Күрүнелер аразында харылзааларның эжижээни болза, тайбыңны быжыглаарынче болгаш чаа дайынны чайладырынче, улустарның аразында кады ажылдажылганы хөгжүдерине угланган улустарның күүлүг шимчээшкинин илередип турар деп ол медеглээн. Женева чөвүлел хуралы база Бандунг конференциязы хөй-ниити болгаш күрүне талазы-биле янзы-бүрү тургузуулуг күрүнелер-биле тайбың кожа-хелбээ турарының болгаш кады ажылдажылганың принциптерин билчириниң байдалынга эрткен ...ен ол демдеглээн.

Европаның айыыл чок чоруунун дугаында айтырыгга хамаарыштыр Чехословакияның төлөөлекчизиниң чугаалааны: Чехословакияның болгаш Европаның бүгү улустарының айыыл чок чоруун хандырарының эң эки аргазы болза, коллективтиг айыыл чок чоруктун ниити европа системазын тургузары деп Чехословак Республиканың чаза санап турар.

АКШ-тың киржилгези-биле коллективтиг айыыл чок чоруктун европа системазын тургузары бир эвес киржип турар талалар соңгу-атлантика пактызын болгаш барыын европа эвилелин, сес чурттуң варшава керээзин чок кылырын чөпшээрээр болза, дыка чиик болур деп саналды барымдаалап турар бис. Бир эвес мону доп-дораан чедип ап шыдавас болза, бистиң бодаанывыс-биле алырга, Европаның айыыл чок чоруунун проблемазын үелер ...-биле шиитпирлээр деп Совет Эвилелиниң саналы Европаның бүгү чурттарының эрге-ажыктарынга тааржып турар.

Герман айтырыгны тайбың шиитпирлээринге дузалаар деп Чехословакияның күзелин демдеглээш, Чехословакияның чаза ГДР-биле найыралдыг харылзааларны быжыдарын үргүлчүлевишаан, Герман Федералдыг Республика-биле кожа-хелбээ харылзааларны доктаадырынга белен деп Давид медеглээн.

Улустар аразының садыын хөгжүдеринге шаптык болуп турар моондактарны узуткаарын, бистиң чурттарывыстың аразында культура харылзааларын болгаш техниктиг дуржулганы кылырын база эртемниң чедишкиннери-биле калбак дуржулга солужарын чехословак төлөөлекчи саналдаан.

КНО-нуң Уставын эде көөр деп саналга удурланган.

Чехословакияның даштыкы херектер министриниң чугаазының соонда X сессияның хүн айтырыынга Алжир дугайында айтырыгны киирериниң талазы-биле маргылдаалар катап эгелээн.

• • •

НЬЮ-ЙОРК. Кол Ассамблеяның сентябрь 30-де хүндүскү хуралының төнчүзүнде, база ол ышкаш хүндүскүнүң бүгү хуралга Кол Ассамблеяның X сессиязының хүн айтырыынга Алжир дугайында айтырыгны киирер дугайында маргылдааларны чугаалажып турган.

Алжир айтырыын хүн айтырыынга кииреринге Англияның, Бельгияның, АКШ-тың болгаш Францияның төлөөлекчилери удурланган.

Индонезияның, Таиландының, Коста-Риканың, Ливанның, Боливияның, Йеменниң, Афганистанның, Индияның, Чехословакияның, Либерияның болгаш Совет Эвилелиниң төлөөлекчилери алжир айтырыын Ассамблеяның хүн айтырыынга киирер деп саналдаанар.

Кол Ассамблея бадылаашкыннарның хөй кезии-биле алжир айтырыын сессияның хүн айтырыынга киирбес деп Кол комитеттиң сүмелээнин хүлээп албаан. 28 бадылаашкыннар-биле алжир айтырыын хүн айтырыынга киирген, аңаа 27 бадылаашкын удур болган. Кол Ассамблеяның бо шиитпири дээш Азияның болгаш Африканың 14 күрүнелериниң төлөөлекчилери бадылаан, ССРЭ-нин, БССР-нин, УССР-нин, Польшаның, Чехословакияның, Югославияның, Филиппиннериниң, Грециянын болгаш латин американың чамдык чурттарының (Аргентинаның, Боливияның, Коста-Риканың, Гватемаланың, Мексиканың, Уругвайның) төлөөлери бо айтырыгны сессияның хүн айтырыынга киирерин саналдаанар. Кол Ассамблеяның бо шиитпиринге удур 27 чурттарның төлөөлери бадылаан, оон иштинде Францияның, Англияның, АКШ-тың, Канаданың, Голландияның, Бельгияның, Австралияның, Швецияның болгаш Норвегияның төлөөлери бар. Беш чурттарның төлөөлекчилери дадагалзаан.

Бадылаашкыннарның түңнелдерин чарлаанының соонда Францияның төлөөлекчизи Пинэ бо айтырыг талазы-биле Кол Ассамблеяның кандыг-даа сүмезин Франция шын эвес кылдыр көөр болгаш бо бадылаашкын Франция-биле Каттышкан Нациялардың аразында келир үениң харылзааларынга кандыг болурун ол билбес деп медеглээн. Бо чугааның соонда француз төлөөдер хурал залын каггаш чоруткан.

Ассамблея бадылаашкыннарның улуг хөй кезии-биле бодунун хүн айтырыынга мындыг айтырыгларны база киирген: Мурнуу-Африка эвилелинде индий үндезиннинг кижилерниң байдалының дугайында, Мурнуу-Африка эвилелинде раса ылгажылганының дугайында болгаш оон-даа өске.

(СЭТА).

ССРЭ-нин Дээди Соведининң төлөөлериниң Белградта чедип келгени

БЕЛГРАД, октябрь 3. (СЭТА). Югославияның эвилелдин улус скупщиназының чалаанын өзугаар Москвадан үнген, ССРЭ-нин Дээди СоведININ, Эвилелдиң СоведININ Даргазы А. П. Волковка баштаткан ССРЭ-нин Дээди Соведининң төлөөлери бөгүн Белградка тускай самолет-биле чедип келген.

Югославияның болгаш ССРЭ-нин күрүне туктары-биле шиметинген Земун аэродромунга ССРЭ-нин парламент төлөөлерин утказаннар болза: ЮФУР-нуң эвилелдин улус скупщиназының эвилелдин вечазының даргазы Владо Зечевич, ЮФУР-нуң эвилелдин улус скупщиназының бүдүрүлгечилер вечазының даргазы Иван Божичевич, эвилелдиң күүсекчи вечазының кежигүнү Велько Зекович, даштыкы херектер талазы-биле күрүне секретарының оралакчызы Хасан Бркич, эвилелдиң улус скупщиназының депутаттары Рая Недельковиич, Пуниша Перович, Милиян Неоричич, Мария Ягодич, Лазар Мойсов, Добрица Чосия, Боса Цветич, Югославияның коммунистериниң эвилелиниң Белград хоорай комитединиң секретары Джурица Йойкич, Белградтың улус комитединиң даргазының оралакчызы Божидар Томич, Сербияның улус скупщиназының секретары Селмо Хашимбегович, Сербияның вечазының күүсекчи комитединиң даргазының оралакчызы Воя Лекович, даштыкы херектер талазы-биле күрүне секретариадының бүрүн эргелиг министри Драгое Джурич, даштыкы херектер талазы-биле күрүне секретариадының чөвүлекчизи Владимир Сайчич болгаш өскелер-даа.

ССРЭ-нин Югославияда Онза болгаш Бүрүн эргелиг Элчини Н. П. Фирюбин, элчин черинің ажылдакчылары, парлалга төлөөлекчилери парламент төлөөлерин база утказаннар.

Аэродромга чыылганнар совет улустуң төлөөлекчилеринге чылыг байыр чедиргеннер болгаш оларга бөкпек-бөкпек чечектерни тудускан.

Аэродромга Совет парламент төлөөлериниң баштыны А. П. Волков микрофон мурнунга медеглел кылган:

Эргим эштер!

Силерниң бистерге көргүскениңер ол онза хайныышкынныг уткуп алышкын дээш ССРЭ-нин Дээди СоведININ бүгү төлөөлериниң өөмнезинден түрүктиг ханызындан өөрүп четириишкинни меңээ чөпшээреп көрүңер. Силерниң чуртунарга келир база силерниң улузунарның амыдыралы-биле таныжар деп Югославияның Федеративтиг Улус Республиказының эвилелдин улус скупщиназының чалаашкынын улуг өөрүшкү-биле хүлээп алган бис.

Бистин бараалган келген чоруувус Югославияның эвилелдин улус скупщиназының төлөөлериниң Совет Эвилелинге чоокта чаа чораанынга харыы болур. Совет Эвилелинге Югославияның парламент төлөөлериниң чораны бистин чурттарывыстың улустарының аразында хоочун найыралды улам ынай калбартырын болгаш ханыладырын демдеглээн. Ол найырал болза, Совет Эвилелиниң болгаш Югославияның улустары фашистиг эжелекчилерге удур хол-холдарындан тутчуп алгаш кады чоруткан маадырлыг хосталгалыг дайынны чоруткан делегейниң ийиги дайынының чылдарында онза быжыг болган.

Бистин югослав өңнүктеривис Совет Эвилелинге чораанының үезинде, Югославияның акы-дунма улузунга совет улустуң салып турары ынакшылдың болгаш симпатияның ол күзел-чүткүлү кайы хире ханы, түрүктиг ханызындан болгаш ак сеткилдиг болганынга бүүрреп шыдаар аргалыг болган деп бодап турар бис.

Совет кижилер боттарының күзенчиг аалчыларынга оларны сонуургадып болур бүгү-ле түүлдерни улуг өөрүшкү-биле таныштырганнар болгаш совет кижилериниң үлетпүр, көдээ ажыл-агый, эртем, культура болгаш техника талазы-биле чедип алган чедиишкиннерин боттарының югослав өңнүктери-биле сеткил-сагыжының бүгү ханызындан үлешкеннер. Югославияның Федеративтиг Улус Республиказының скупщиназының төлөөлери ССРЭ-де социалистиг тургузуушкунунун аргалары-биле эң дорту-биле таныжар аргалыг болган.

Югославияның эвилел скупщиназының төлөөлериниң Совет Эвилелинге чораны ышкаш ССРЭ-нин Дээди СоведININ төлөөлериниң Югославияның Федеративтиг Улус Республиказына келгени бистин чурттарывыстың эрге-ажыктарынга, тайбының болгаш социализмниң эрге-ажыктарынга ССРЭ-нин болгаш Югославияның Федеративтиг Улус Республиказының улустарының аразынга бүгү талалыг политиктиг, экономиктиг болгаш культурлуг кады ажылдажылганарны улам ынай хөгжүдер болгаш быжыглаар арганы берген турар дээрзинге быжыг идегели илередирин күзээн ийик бис.

Бүгү совет улустуң мурнундан акы-дунма югослав улуска изиг байырны дамчыдарын база бодунун төрээн чуртунун хөгжүлдезинге болгаш бодунун күрүнелиниң чечектелишкининге улам ынайгы улуг-улуг чедиишкиннерни чедип алырын югослав улуска күзээримни меңээ чөпшээреп көрүңер.

Совет Эвилелинге бээри-биле кылган чүүк чүдүрер теплоходту Бельгияда сугже эжиндирип киргени

БРЮССЕЛЬ. «Боель» фирманың Совет Эвилелинге тудуп берген «Яков Свердлов» деп чүүк сөөртүр теплоходту сугже эжиндирип киирери Тамиз хоорайда (Бельгия) судно тудар черге болган.

Корабльди сугга эжиндирип киирериниң өзулалынга ССРЭ-нин Бельгияда элчин черинің чөвүлекчизи М. Ф. Кучмин, ССРЭ-нин садыг төлөөлекчизи П. А. Разин, «Боель» фирманың болгаш бельги хөй-ниитиниң төлөөлекчилери олурушкан.

(СЭТА).

Кипрде байдал

ЛОНДОН. Англи тергиидээшкинге удур Кипрниң чонунун демисели уламчылап турар. Лондон парлалгазының дыннадыглары-биле алырга, бот-ниитпирлелдин эргезин тыпсыр дугайында негелделерни деткип, англи эрге-чагыргаларның шериг-полицейжи каржы хемчеглеринге удур чарлатынган бүгү-ниитиниң 24 шактыг ажыл соксадыышкыны ортулукту шыва алган. Ажыл соксадыышкыныын үзерин орадаашпышаан, англия администрация хөй-хөй районнарга бүүдүүлдиг байдалды чарлап, чоннун бөлүк-бөлүү-биле чыглырын хоруудаан болгаш оларның ыңай бөөр чоруурун кызыгаарлаан. Чурттакчылыг улуг-улуг черлериниң кудумчуларын болгаш чугула оруктарын солдаттарның база полициянын отрядтары таңнылдап турар. Ортулукка хөй-хөй солуннар үнмээн, хоорайларның грек кварталдарында ажыл-ишчи амыдырал соксаан, магазиннер хагдынган.

Никозиядан (Кипрниң кол хоорайы) Рейтер агентилелиниң корреспондентизиниң дыннадыы-биле алырга, полиция карак чажы төктүр газты хереглеп турган чыскаалганнарны тарадыр сывырган. Сөөлгү медээ өзугаар алырга, 100 хире кижини тудуп хоруудаан. Кипрдеи Рейтер агентилелиниң өске бир дыннадыында чөөн болгаш барыын үеалдиг профэвилел организациялары боттарының күүсениишкиннерин каттыштырарын шиитпирлээн деп айтып турар. Барыын үеалдиг профэвилел организациязының секретары Майкл Писсастың медеглээни болза, «бүгү ниитиниң ажыл соксадыышкыны чедиишкинниг болган» дээн. Сөөлгү үеде Кипрде болган чоруктарны киприлер эвес, харын полиция болгаш англи шериглер үндүрген деп ол профэвилелдиң баштыны чугаалаан. «Олар тайбың турган чонну доюлдуруп, хөй-ниитиниң адын баксыдып турган» деп Писсас медеглээн.

(СЭТА).

Америк шериглерни Италияже октап турарынга холбаштыр

РИМ. «Унита» солуннун дыннатканын өзугаар алырга, Биченцаның чону амгы үеде Соңгу Италияда тургузуп турар америк шериглерни Австриядан олче киирип турарын дугайты аажок таарзынмас чоруун илергейлеп турар. Солуннун айытканын өзугаар алырга, америк шериглер кандыг-даа тускай медеглел чокка олче барык чажыды-биле чедиш келгеннер. Ол чорук америк шериглерни Италияже октап турарынга удурланыышкынның калбак шимчээшкини-биле холбаштыр итали эрге-чагыргаларның дүвүрээзиниң дугайын херечилеп турар. Бөлүк аныяктар даштыкы шериглериң келгенинге удур угланган хуудустарны Биченцада тараткан Италияның аныяктарының коммунистиг федерациязының можу организациязының секретары Адриолону полиция тудуп хоруудаан.

(СЭТА).

Мурнуу Вьетнам эрге-чагыргалар Женева дугуржулгаларын күүседириниден ойталап турар

ЛОНДОН. Рейтер агентилелиниң дыннадып турары болза, Женева дугуржулгаларында көрдүнгени өзугаар, ниити национал соңгулдаларны эрттиреринің дугайында Соңгу Вьетнам-биле оон чаза чөвүлежир дээр дугайында «чугаа-даа турып болбас» деп Мурнуу Вьетнамның премьер-министри Нго Динь Дьем медеглээн.

Нго Динь Дьем дыннадыг чарлап үндүргеен, санал-онал солчуушкуну түгле «радио дамчыштыр медеглел хевирлиг» боолуп болур болгаш «кандыг бир чөвүлел хурал дугайында болгаш харын-даа чугаалажыышкыннар дугайында чугаа турып болбас» деп ында чугаалап турар.

(СЭТА).

Редактор Д. О. БЕГЗИ.

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕЗИ: Кызыл, Щетинкин кудумчуу, бажың № 3 ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторнуң 3—62, редакторнуң оралакчызының, иштики информация кылдызының—3—88, харысалгалыг секретарының 4—98, партийжи амыдырал, пропаганда, үлетпүр болгаш транспорт, көдээ ажыл-агый кылдистериниң 3—68, культура болгаш амыдырал, чагаа кылдистериниң база бухгалтериянын—3—65.

ТС — 02314. Культура эргелелиниң типографиязы.